

Fietsveiligheidsplan

Veilig op weg

Inhoudsopgave

1	<u>INLEIDING.....</u>	2
1.1	AANLEIDING	2
1.2	HET FIETSVEILIGHEIDSPAN LANSINGERLAND <i>VEILIG OP WEG</i>	3
1.3	PROCES	4
2	<u>AMBITIES.....</u>	5
3	<u>BELEIDSUITWERKING</u>	6
3.1	UITWERKING AMBITIE <i>METEN IS WETEN</i>	6
3.2	UITWERKING AMBITIE <i>VERKEERSEDUCATIE</i>	8
4	<u>UITWERKING AMBITIE VEILIG FIETSNETWERK.....</u>	9
4.1	CRITERIUM 1: GEMELDE ONVEILIGE LOCATIES	9
4.2	CRITERIUM 2: FIETSINTENSITEITEN.....	9
4.3	CRITERIUM 3: ONGEVALLEN	10
4.4	ANALYSE.....	10
4.5	LOCATIES WAAR MAATREGELEN GEWENST ZIJN	11
5	<u>MEERJARENPROGRAMMA MAATREGELEN</u>	12
5.1	MAATREGELEN MET URGENTIE	12
5.2	WERK-MET-WERK	12
5.3	MAATREGELEN DIE ZELFSTANDIG OPGEPAKT WORDEN	13
5.4	SAMENWERKEN	13
5.5	PRIORITEITENLIJST	14
	<u>BIJLAGEN</u>	15
A.	GEMELDE ONVEILIGE LOCATIES BLEISWIJK	15
A.	GEMELDE ONVEILIGE LOCATIES BERGSCHENHOEK.....	16
A.	GEMELDE ONVEILIGE LOCATIES BERKEL EN RODENRIJS	17
B.	GEREGISTREERDE ONGEVALLEN 2014-2016.....	19
C.	INTENSITEITEN FIETSTELWEEK 2017	20
D.	FIETSRoutes EN BELANGRIJKE BESTEMMINGEN	21
E.	UITGELICHT. ROTONDES AANPASSEN OF EEN TUNNEL?	22
F.	NOTA BASISSCHOLEN VERKEERSVEILIGHEID (T17.05905)	24

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Reeds in 2013 sprak het ministerie van Infrastructuur en Milieu (I&M), het huidige ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, met de Vereniging van Nederlandse Gemeenten af om op gemeenteniveau beleid te formuleren om het fietsen veiliger te maken.

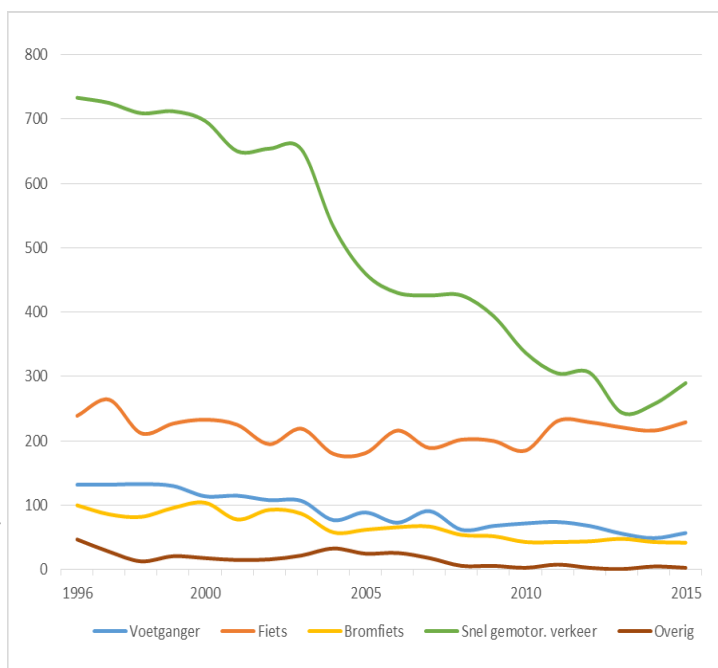
Aanleiding zijn de diverse ontwikkelingen in het fietsgebruik binnen Nederland. Met de komst van innovatieve fietsconcepten zoals de elektrische fiets, scootmobiel en bezorgdiensten neemt het gebruik van de fiets toe. Vooral onder ouderen is een toename te zien. Er is landelijk ingezet op betere fietspaden (zoals onder andere snelfietsroutes) waardoor voor de beroepsbevolking het woon-werkverkeer per fiets steeds aantrekkelijker wordt. Daarnaast draagt het fileleed in Nederland bij aan het gebruik van een alternatief voor het autoverkeer en is er een sterk groeiende populariteit van fietsen in en om de stad. Goede fietsroutes naar (metro)stations dragen bij aan een hoger aandeel van fiets+OV.

“Aan fietsen hebben we veel te danken. De fiets houdt onze binnensteden bereikbaar en leefbaar, brengt talloze mensen naar het werk en is op het platteland onmisbaar op weg naar de school, de supermarkt of de bushalte. En de fiets levert - meer dan we vaak beseffen - een belangrijke bijdrage aan onze gezondheid doordat het ons in beweging houdt. Kortom, de fiets levert veel maatschappelijke baten op, bijvoorbeeld op het gebied van gezondheid, milieu, economie, duurzaamheid, bereikbaarheid, enzovoort. De fiets moeten we dus koesteren.”

Tour de Force, Agenda fiets 2017-2020

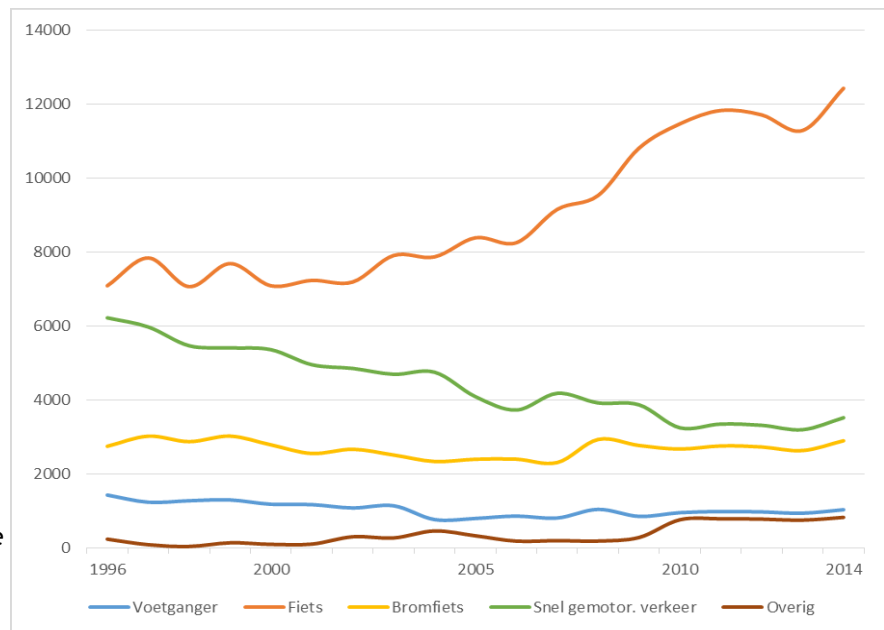
Het gebruik van de fiets vraagt wel om een veilig wegennet en om veilig verkeersgedrag. De fiets is een kwetsbaarder vervoermiddel, waardoor aparte aandacht voor deze groep weggebruikers gerechtvaardigd is.

Een andere reden voor een nieuw fietsveiligheidsbeleid is dat de landelijke daling van het aantal dodelijke verkeersslachtoffers op de fiets achterblijft bij met name het gemotoriseerd snelverkeer (zie figuur 1.1). Ook is de trend dat het aantal ernstig gewonde fietsslachtoffers (ziekenhuisslachtoffers) niet daalt, maar over de jaren juist stijgt (zie figuur 1.2). De toename van verkeersongevallen onder ouderen is een andere landelijke ontwikkeling. Dit is enerzijds het gevolg van de toename van het aantal ouderen (vergrijzing), anderzijds doordat de ouderen steeds langer mobiel blijven (bijvoorbeeld dankzij de opkomst van de elektrische fiets).

Figuur 1.1: Landelijke trend aantal dodelijke slachtoffers per jaar

Ook in Lansingerland is er aandacht voor fietsveiligheid. Bij de kruisingen met autoverkeer vinden (bijna-) ongevallen plaats. In onze snelgroeiende gemeente neemt de drukte op de fietspaden toe. Enkele fietsroutes die gebiedsontsluitingswegen kruisen worden als onveilig ervaren. Een voorwaarde voor mensen om te kiezen voor de fiets, is een veilig en uitnodigend fietsnetwerk. Een groot aandeel jeugd gaat op de fiets naar school, sport en sociale activiteiten. Dit is zeer aan te moedigen.

Figuur 1.2: Landelijke trend aantal ernstige gewonden per jaar

1.2 Het fietsveiligheidsplan Lansingerland *Veilig op weg*

Verkeerveiligheid heeft veel te maken met gedrag. Slechts een klein deel van de ongevallen is rechtstreeks te wijten aan een onjuiste inrichting van de weg. Toch wil Lansingerland maximale inzet plegen om de fietsroutes veilig in te richten. De gemeente wil zo iedereen de kans geven om veilig aan het verkeer deel te kunnen nemen.

In dit document, *Fietsveiligheid Lansingerland Veilig op Weg*, zetten we uiteen hoe de gemeente wil bijdragen aan een fietsveilig Lansingerland. Het kwam stand dankzij een actieve inzet van de lokale afdeling van de Fietsersbond en de bijdrage die vele inwoners geleverd hebben via het Burgerpanel. Hun inhoudelijke inbreng heeft bijgedragen aan het inzichtelijk krijgen van de onveilige locaties. De drie onderdelen van het Fietsveiligheidsplan zijn integraal verwerkt in dit document.

- ✓ Deel 1 Visiedocument
- ✓ Deel 2 Beleidsuitwerking
- ✓ Deel 3 Maatregel uitwerking met meerjarenprogramma en prioritering

1.3 Proces

Januari 2017

In de commissie Ruimte van 10 januari 2017 is het visiedocument Fietsveiligheidsplan besproken. Aan de hand van drie ambities (zie hoofdstuk 2) sprak de raadscommissie over fietsveiligheid. Dit gesprek gaf voldoende richting om met deze drie ambities verder te gaan en het Fietsveiligheidsplan verder uit werken. Aangegeven is dat bij deze ambities een beleidsuitwerking hoort, gevolgd door een pakket aan maatregelen.

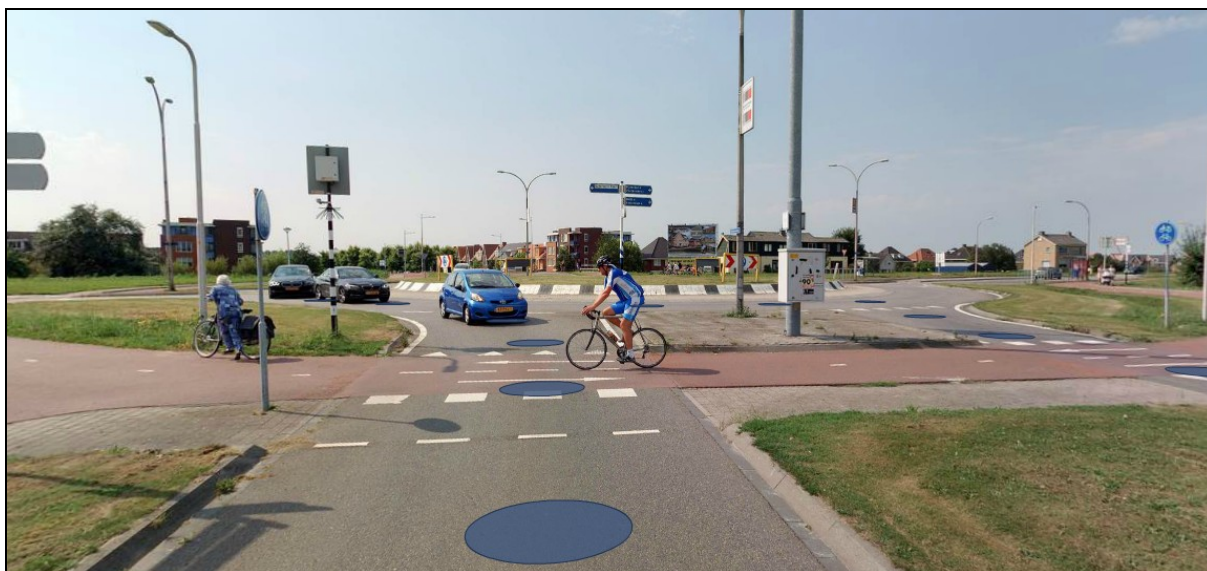
Mei 2017

Op 30 mei 2017 vond een beeldvormende avond van de gemeenteraad plaats waarin met medewerking van de politie, Fietzersbond en het Regionaal Ondersteuningsbureau Verkeersveiligheid Zuid-Holland over alle aspecten van fietsveiligheid is gesproken. Ook deze informatie is meegenomen in de uitwerking van de ambities.

Wat is er verder gedaan?

Voor de uitwerking van het beleid is vervolgens een aantal stappen gezet.

- ✓ Om voortgang te maken zijn de inventarisatie van verkeersonveilige locaties in Lansingerland en de analyse van de verkeersveiligheid van de rotondes naar voren gehaald.
- ✓ Om een goed beeld te krijgen van de fietsonveilige locaties heeft de Fietzersbond haar leden gevraagd locaties te melden. Tevens is het Burgerpanel van de gemeente geraadpleegd. Inwoners konden met stippen op de kaart aangeven welke locaties ze als onveilig ervaren. Ook de politie heeft onder de medewerkers verkeersonveilige locaties uitgevraagd. Dit heeft bij elkaar meer dan 1.700 meldingen opgeleverd.
- ✓ Naar aanleiding van bovenstaande beeldvormende bijeenkomst heeft er uitwisseling plaatsgevonden van ongevallencijfers tussen politie en gemeente.
- ✓ Een extern bureau heeft een onderzoek uitgevoerd naar de rotondes Klapwijkseweg-Boterdorpsweg. Op basis van de verkeerstechnische en verkeerspsychologische analyse zijn er aanbevelingen gedaan om de verkeersveiligheid te verbeteren.
- ✓ In de Begroting 2018 is geld opgenomen voor aanpassing van de rotondes Klapwijkseweg/Boterdorpsweg, te weten 1,3 miljoen euro. Ook is er jaarlijks € 50.000 beschikbaar voor de aanpak van onveilige locaties.
- ✓ Tijdens de raadsbehandeling is middels een motie aangegeven dat de uitwerking van beleid tot maatregelen nog moet volgen. 'Veilig op weg' beantwoordt tevens die motie.

Rotonde Klapwijkseweg/Oudelandselaan

2 Ambities

De inzet op fietsveiligheid begint met de drie invalshoeken van de vijf ambities.

- meten is weten
- verkeerseducatie
- veilig fietsnetwerk

De ambities ten aanzien van 'meten en weten' zijn:

1. In 2025 zijn er 25% minder slachtofferongevallen waarbij fietsers betrokken zijn ten opzichte van 2015, waarbij de (landelijk vastgestelde) registratiegraad minimaal gelijk is aan 2015.
2. De subjectieve (ervaren) fietsverkeersveiligheid is in 2025 vergroot.

De ambities ten aanzien van 'verkeerseducatie' zijn:

3. Permanente verkeerseducatie onder jongeren en jongvolwassenen is een speerpunt.
4. (E-)Fietseducatie voor ouderen is een vast onderdeel van het fietsbeleid.

De ambities ten aanzien van 'een veilig fietsnetwerk' zijn:

5. Veilige fietsroutes naar belangrijke voorzieningen, en met name fietsveilige oversteken over de gebiedsontsluitingswegen.

Speerpunt 1

- *Bovenstaande ambities zijn leidend voor de beleidsuitwerking tot maatregelen die vallen onder het Fietsveiligheidsplan Lansingerland.*

Berkelsdijkje

3 Beleidsuitwerking

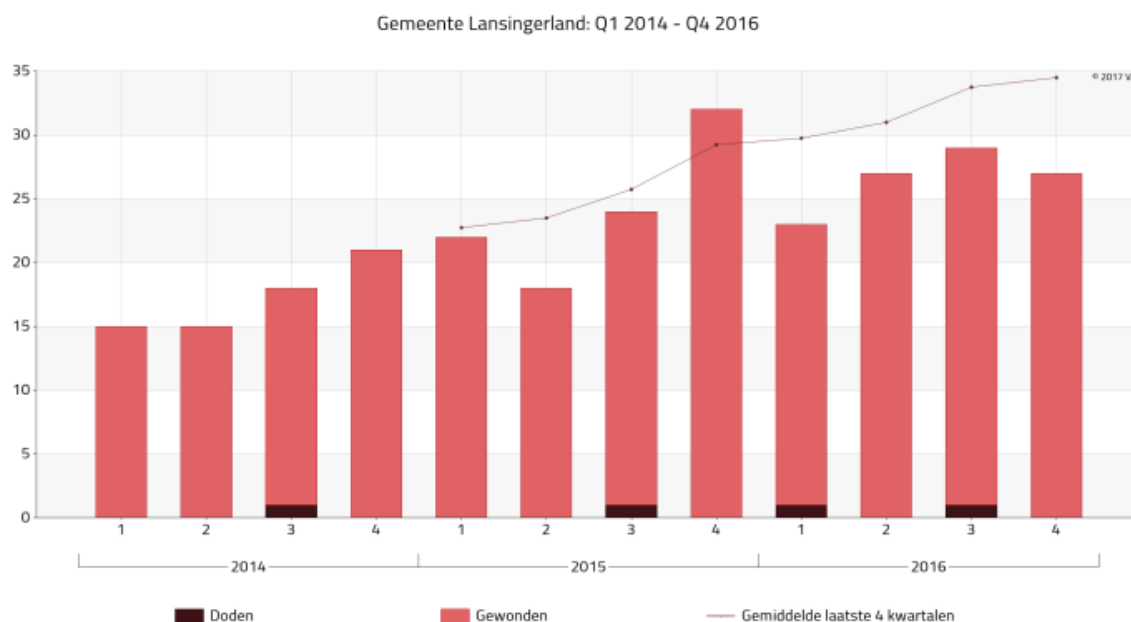
Hieronder worden de eerste vier ambities uitgewerkt. Op welke wijze wil de gemeente deze ambities behalen? De vijfde ambitie voor een veilig fietsnetwerk staat in hoofdstuk 4.

3.1 Uitwerking ambitie *Meten is weten*

In 2025 zijn er 25% minder slachtofferongevallen waarbij fietsers betrokken zijn ten opzichte van 2015, waarbij de (landelijk vastgestelde) registratiegraad minimaal gelijk is aan 2015.

Ongevalregistratie

Het is een gegeven dat onvolledige ongevallenregistratie de laatste jaren weinig houvast geeft voor beleidssturing: niet alle ongevallen worden geregistreerd, en van de geregistreeerde ongevallen zijn vaak niet alle gegevens bekend (betrokken weggebruikers, oorzaak, etc). Landelijk wordt er al enige tijd aan gewerkt om deze registratie te verbeteren. De registratiegraad neemt gelukkig toe. De jaarlijkse rapportages van bureau VIA (BLIQ-rapportage 2014-2016) en van de Metropoolregio Rotterdam-Den Haag bieden een goede basis die kan dienen als monitor voor de verkeersveiligheid in Lansingerland. Een uittreksel hiervan, de ongevallocaties 2014-2016, is opgenomen in bijlage B.

Ambitie

Een verbeterde ongevallenregistratie kan leiden tot hogere ongevallencijfers zonder dat de daadwerkelijke onveiligheid toeneemt. Daarnaast groeit het inwonertal van Lansingerland wat helaas zal betekenen dat er in absolute zin meer ongevallen te verwachten zijn.

Ook groeit het aantal verkeersongevallen in Nederland (zie de inleiding), en dat geldt ook voor Lansingerland.

Rekening houdend met deze factoren is onze ambitie 25% minder fietsslachtoffers in 2025. Om de autonome groei van de ongevallen te doorbreken is veel inzet nodig. De ambitie van 25% minder slachtoffers is gebaseerd op een realistisch doelstelling. We toetsen dit aan de cijfers van VIA (BLIQ-rapportage).

De subjectieve (ervaren) fietsverkeersveiligheid is in 2025 vergroot.

Het is wenselijk om de in 2017 gehouden burgerpeiling, waarin inwoners onveilige locaties konden melden, over een aantal jaar te herhalen. Dit geeft de beste mogelijkheid om op kwantitatieve wijze te meten hoe de subjectieve fietsveiligheid zich over de jaren ontwikkelt. Bij succesvol beleid worden een aantal locaties minder vaak gemeld, en is dit ook terug te zien in de daadwerkelijk ongevallencijfers. Mocht dat onverhoopt niet het geval zijn, dan worden het beleid en het meerjarenprogramma hierop herijkt.

3.2 Uitwerking ambitie *Verkeerseducatie*

Jonge kinderen en ouderen zijn kwetsbare doelgroepen. Niet alleen zijn zij vaker betrokken bij een ongeval, ook de ernst van het letsel is zwaarder dan gemiddeld. Een verklaring hier is dat kinderen vaak nog niet veel ervaring hebben in het verkeer, en dus de klap onverwachts en hard aankomt. Oudere kinderen/volwassenen anticiperen meer op het naderende gevaar. Bij ouderen is de broosheid van het lichaam vaak reden voor ziekenhuisopname.

We zetten in op een doelgroepenbeleid voor zowel jongeren als ouderen.

Permanente verkeerseducatie onder jongeren en jongvolwassenen is een speerpunt.

Bij het basisonderwijs worden nu al verkeerslessen aangeboden. Het voortgezet onderwijs is echter nog 'onontgonnen' gebied.

Het uitbreiden van het aanbod van verkeerseducatie zal gebeuren in samenwerking met het Regionaal Ondersteuningsbureau Verkeersveiligheid Zuid-Holland (samenwerking provincie Zuid-Holland en MRDH). ROV-ZH biedt op het gebied van verkeerseducatie uiteenlopende programma's en projecten aan om alle leeftijdscategorieën bewust te maken van verkeersveilig gedrag. Deze programma's -School op Seef voor basisscholen en TotallyTraffic voor scholen voor voortgezet onderwijs- worden in de Metropoolregio al door een aantal gemeenten ingezet. Hiermee zijn goede ervaringen opgedaan. Het lesaanbod van het ROV Zuid-Holland en de MRDH wordt in 2018 in de hele Metropoolregio uitgerold.

De gemeente heeft een faciliterende, netwerkende en enthousiasmerende rol. Om deze rol in te vullen en met de scholen in gesprek te gaan stelt de gemeente alle basisscholen de 'Nota basisscholen verkeersveiligheid' ter beschikking. Deze catalogus dient als inspiratie en voor het maken van vervolgstappen en is als bijlage F gevoegd in dit plan.

Speerpunt 2

- *De gemeente heeft een faciliterende, netwerkende en enthousiasmerende rol om via de scholen verkeerseducatie aan te bieden. We maken onder andere gebruik van het regionale educatieprogramma.*

(E-)Fietseducatie voor ouderen is een vast onderdeel van het fietsbeleid.

Incidenteel organiseert de gemeente al educatie voor ouderen. Dat gaan we vaker doen. Er is met name behoefte aan trainingen voor ouderen met een elektrische fiets. Ook kan gedacht worden aan scootmobielcursussen en (auto)rijvaardigheidstrainingen. We gaan hiertoe het gesprek aan met het maatschappelijk veld, zoals de Fietsersbond, Veilig Verkeer Nederland en ouderenorganisaties. Deze partijen hebben reeds een aanbod van trainingen en cursussen voor deze doelgroep.

Overige educatie en campagnes

De gemeente verstrekt verkeersveiligheidsboxen aan inwoners die hun woonstraat veiliger willen maken. De box bevat campagneartikelen waarmee op een positieve manier aandacht gevraagd wordt voor te hard rijden door woonstraten.

Ook worden in de wintermaanden bij de metrostations acties gehouden voor het voeren van fietsverlichting. Deze acties doen we samen met de politie, Fietsersbond en Biesieklette.

4 Uitwerking ambitie Veilig fietsnetwerk

4.1 Criterium 1: gemelde onveilige locaties

In 2017 zijn door de lokale Fietzersbond en (via het Burgerpanel) de inwoners van Lansingerland locaties doorgegeven die als verkeersonveilig worden beleefd. Dat leverde ruim 1.700 locaties op.

Niet op elk punt dat gemeld is, is direct een verbetering van de situatie mogelijk. Zo kan het voorkomen dat de fysieke ruimte beperkend om verdere verbetering toe te passen. Toch zijn de 1.700 gemelde locaties erg waardevol, want met deze informatie is het mogelijk gericht en effectief maatregelen te treffen in de gemeente.

In het staatje hiernaast staat de top tien meest gemelde straten, ter indicatie van de binnengekomen meldingen. Dit is ongeveer 35% van het geheel. Gelet op de intensiteiten op deze (lange) wegen, vertegenwoordigt deze top tien naar schatting zo'n 70% van het aantal fietsers.

Vanzelfsprekend zijn ook de andere gemelde locaties meegenomen in de afweging welke locaties verbeterd moeten worden.

Op een aantal locaties zijn clusters zichtbaar van meerdere meldingen, duidend op breed gevoel van verkeersonveiligheid. Kaarten met de meldingen uit de drie kernen zijn te vinden in bijlage A. De meldingen zijn in eerste instantie geselecteerd op basis van frequentie en aard. Vervolgens is gekeken naar de verkeerskundige mogelijkheden om te komen tot verbetering.

Top tien gemelde straten	#
Berkel en Rodenrijs Oudlandselaan	136
Berkel en Rodenrijs Klapwijkseweg	90
Bergschenhoek Boterdorpsweg	75
Berkel en Rodenrijs Rodenrijseweg	73
Bleiswijk Hoekeindseweg	51
Berkel en Rodenrijs Noordeindseweg	47
Bergschenhoek Oosteindseweg	41
Bergschenhoek Berkelseweg	34
Berkel en Rodenrijs Gemeentewerf	34
Bleiswijk Hoefweg	30

4.2 Criterium 2: fietsintensiteiten

De lijst met meldingen is gelegd naast de kaart met de routes naar en locaties van scholen, sportvoorzieningen, haltes van hoogwaardig openbaar vervoer en dorps- en winkelcentra (bijlage D). Op deze routes concentreren zich grote hoeveelheden fietsers, waarvan bovendien een groot deel in de benoemde kwetsbare categorie (jeugd, ouderen). Dit zijn routes naar scholen, centra en de metrohaltes.

Dit is gestaafd met de intensiteitenkaart van de Fietstelweek 2017 (bijlage C). Hoewel op deze kaart lange afstandsfietzers oververtegenwoordigd zijn, geeft het een werkbare indruk van de meer intensief gebruikte fietsroutes in Lansingerland. Doel is om de middelen in te zetten daar waar de meeste fietsers profijt hebben van een maatregel. Zo werken wij efficiënt en doelgericht.

De drukste fietsroutes zijn te vinden op

- ✓ Het Landscheidingspad tussen Zoetermeer en Rodenrijs (en door naar Rotterdam)
- ✓ De corridor Klapwijkseweg - Boterdorpsweg - Bergweg-zuid
- ✓ De Berkelseweg van/naar centrum Bergschenhoek
- ✓ Planetenweg Berkel & Rodenrijs
- ✓ Gemeentewerf Berkel & Rodenrijs
- ✓ Oudlandselaan Berkel & Rodenrijs
- ✓ Anthuriumweg en de Groendalsweg Bleiswijk
- ✓ Fietspad langs de Rotte

Ook in woonwijken en rond scholen kunnen uiteraard lokaal locaties zijn waar veel fietsers komen.

Per locatie is bovendien vooruitgekeken of de fietsintensiteiten af- of toenemen. Dit kan bijvoorbeeld door ruimtelijke ontwikkelingen. Een investering in een locatie waar binnen een aantal jaar meer fietsverkeer te verwachten is draagt beter bij aan het maatschappelijk doel.

Speerpunt 3

- *Onveilige locaties die onderdeel zijn van vele gebruikte school-thuisroutes, routes naar de metrostations en winkelcentra hebben prioriteit. Daarnaast hebben regionale (snel)fietsroutes en sportterreinen de aandacht.*

4.3 Criterium 3: ongevallen

In bijlage B zijn op een kaart de ongevallen weergegeven waarvan de locatie bekend is. In Lansingerland treden verkeersongevallen op in de gehele gemeente. In woonwijken zijn verspreid ongevallen geregistreerd, maar is nauwelijks een patroon te herkennen. Een zekere clustering is te zien

- In de dorpscentra van de drie kernen
- Langs de oude dorpslinten
- Bij rotondes

De clustering op deze locaties kan deels verklaard worden doordat op deze locaties vaker sprake is van menging van fiets- en autoverkeer door de beperkte fysiek ruimte, daar waar elders relatief nieuwe, vrijliggende fietsinfrastructuur aanwezig is. Maar vooral speelt mee dat door bundeling van verkeersstromen de intensiteiten hoog zijn.

De frequentie en ernst van ongevallen is gelukkig zelden zo hoog dat er sprake is van een duidelijke probleemlocatie. Alleen bij de rotondes Bergweg-Zuid/Weg & Land en Klapwijkseweg/Oudelandselaan zijn de laatste jaren meerdere fietsslachtoffers gevallen.

4.4 Analyse

Uit de gegevens van de ongevallen, gemelde locaties en de fietsintensiteiten is een ruime selectie gemaakt van locaties waar verbetering van de verkeersveiligheid gewenst is. Deze vindt u hieronder in paragraaf 4.5. Een paar bevindingen:

- In het buitengebied vallen de parallelwegen van de N209 op. Hier is de ruimte beperkt en mengt fiets-, auto- en vrachtverkeer.
- In de woonwijken zijn aansluitingen van fietspaden op wegen met gemengd verkeer voor verbetering vatbaar. Het zicht is beperkt en de (verwachte) voorrangssituatie onduidelijk.
- Drukkere kruisingen tussen fiets- en autoverkeer zijn locaties waar op alle drie de criteria aandacht nodig is.
- Naast kruisingen zijn een aantal wegen met gemengd verkeer geselecteerd, zoals bijvoorbeeld het Berkelsdijkje, Gemeentewerf, Oosteindseweg en de Dorpsstraat/Hoefweg Bleiswijk.
- De rotondes op de Klapwijkseweg en de Boterdorpseweg vallen op zowel de kaart met verkeersongevallen als op de kaart met meldingen van onveilige locaties negatief op. Daarnaast weten we dat de fietspaden rond de rotondes intensief gebruikt worden. In de publiciteit krijgt met name de rotonde Oudelandselaan/Klapwijkseweg aandacht, maar ook bij de andere rotondes op deze belangrijke corridor gebeuren ongevallen en geven inwoners een gevoel van onveiligheid aan.

4.5 Locaties waar maatregelen gewent zijn

Bleiswijk

Locatie	Probleem	Geregistreerde ongevallen	Belangrijke fietsroute	Toekomstig gebruik
Hoekendeweg / Lijsterlaan	Voorrang onduidelijk	Ja	diverse	gelijk
Hoekendeweg / Dorpsstraat / Frans Halslaan	Fietspad eindigt in zijstraat	Ja	diverse	gelijk
Hoekendeweg / N209 / Merenweg	Door opstopping en hoge snelheden onveilig gevoel. Fietsers die voorrang nemen.		diverse	gelijk
Edisonlaan / Jan van der Heydenstraat	Voorrang is onduidelijk. Er wordt laat voorrang verleend.		nee	gelijk
Heulslootweg / Edisonlaan / Lange Vaart	slecht zicht door hoogteverschillen en private bossage		nee	gelijk
Parallelwegen N209	Suipverkeer, hoge snelheden, smal, combinatie fiets+vrachtverkeer, afsnijden wegversmallingen.		school	toenemend
Dorpsstraat / Hoefweg	Smal. Passeren leidt tot confrontatie		winkelcentrum	gelijk
Hoefweg / Lange Vaart	slecht zicht door bebouwing		nee	gelijk

Bergschenhoek

Locatie	Probleem	Geregistreerde ongevallen	Belangrijke fietsroute	Toekomstig gebruik
Vredenburglaan (fietsoversteek ri. Smitshoek)	Geen zicht op fietsers	Ja	school	toenemend
Groenweg / Offenbachplantsoen (bij busstus)	Smal. Onduidelijke voorrangssituatie		nee/school	gelijk
Beukvaren / Groeneweg / Waghenaeerdreef	Voorrangssituatie schuin fietspad onduidelijk		nee	gelijk
Rondom / Kerkstraat / Berkelseweg	Slecht zicht. Geen voorrang verlenen	Ja	winkelcentrum	gelijk
Rotonde Weg & Land	Zeer slecht zicht op de fietsers. Ontbreken opstelruimte.		diverse	toenemend
Rotonde Randweg-west / Boterdorpsweg	Hoge snelheden, grote hoeveelheden fietsers.		school	toenemend
Rotonde Zuiderparklaan / Boterdorpsweg	meerdere rijstroken. Slechte verlichting, hoge snelheden.	Ja	school	toenemend
Rondom / Dorpsstraat / Julianalaan	Slecht wegdek. Onduidelijk voorrang, onverwachte bewegingen fietsers		winkelcentrum	toenemend
Rottekade, m.n. thv Rottebanddreef	Wielrenners rijden te hard.	Ja	recreatie	gelijk
Rotonde Berkelseweg / Groeneweg / Maria Enzersdorflaan	Onoverzichtelijke rotonde		diverse	gelijk
Oosteindseweg	Auto's schieten tussen de versmallingen door. Fietsers nemen niet de passage's. Smal.		nee	gelijk
Hoeksekade	klachten over knip nabij Sporthoekpad. Hoge intensiteiten in het weekend.	Ja	sport	gelijk
Bergweg Noord - fietstunnel naar Leeuwenhoekweg	Slechts zicht in tunnel en bij oversteek Bergweg Noord		diverse	toenemend

Berkel & Rodenrijs

Locatie	Probleem	Geregistreerde ongevallen	Belangrijke fietsroute	Toekomstig gebruik
Landscheidingspad	Donker		metro	gelijk, regioroute
Het Hoge Land	Smal. Voetpad ontbreekt		sport	gelijk
Bastille	bochttafsnijden en parkeren in onoverzichtelijke bocht		nee	gelijk
Rodenrijseweg / Bontut	Onoverzichtelijk	Ja	metro	toenemend
Rodenrijseweg / Stationsweg (fietsoversteek bij tunneltje)	Slecht zicht, ongepaste snelheid.		metro	gelijk
Kerkstraat	Fiets-rijloper dwars door voetgangersgebied		winkelcentrum	neemt af
Rotonde Raadhuislaan / Boterdorpsweg	Hoge snelheden, tweerichtingsverkeer, geen voetgangersoversteekplek	Ja	school	toenemend
Rotonde Rodenrijseweg / Boterdorpsweg / Klapwijkseweg	Slecht zicht, fietsers van twee richtingen	Ja	diverse	gelijk
Rotonde Oudlandselaan / Klapwijkseweg	Veel klachten!	Ja	school	toenemend
Rotonde Oostmeierlaan / Klapwijkseweg	Fietsers in de dode hoek	Ja	school	toenemend
Oudlandselaan	Eenrichtingsfietspaden worden gebruikt als tweerichtingsfietspaden		school	toenemend
Rodenrijseweg / Anjerdreef / Waddenweg	Onduidelijke voorrangssituatie. Fietsers uit stilstand starten.		nee	gelijk
Anjerdreef/Bastille	Voorrang is onduidelijk.		nee	gelijk
Gemeentewerf	druk, onoverzichtelijke oversteekbewegingen, bij kruising Rodenrijseweg starten fietsers vanuit stilstand		winkelcentrum	toenemend
Molenwerflaan	verkeer van parkeerplaats hinder fietsers op Molenwerflaan		winkelcentrum	gelijk
Berkeldijkje en kruising Pr. Bernardlaan	Weg is te smal		metro/school	neemt af
Fietsoversteek Oostersingel / Landscheiding / Berkelseweg	Slecht zicht. Onlogische route tussen fietspaden (onnodig oversteken).		metro/school	gelijk, regioroute
Gouden Uillaan	Haal-/brengdruchte bij school. Smal. Fietsers in de knel.		school	toenemend
Sterrenweg / Planetenweg	Zicht op fietsers, hoge snelheden fietsers		nee	gelijk

5 Meerjarenprogramma maatregelen

De locaties waar maatregelen ter verbetering van de fietsveiligheid gewenst zijn, zijn ingedeeld in enkele categorieën qua prioriteit.

5.1 Maatregelen met urgentie

Er is nadrukkelijk ingezoomd op alle rotondes op de Klapwijkseweg en de Boterdorpseweg, van de rotonde met de Oostmeerlaan tot en met Weg en Land (Bergweg-zuid); exclusief de rotonde Bergweg-Noord/N209, want hier is geen fietsverkeer. Hiervoor is een apart onderzoek uitgevoerd. De bevindingen uit het onderzoek staan in bijlage E.

Voorgesteld wordt de verkeerssituatie op de rotondes aan de Klapwijkseweg/Boterdorpseweg prioritair aan te pakken. Tijdens dit onderzoek is gebleken dat een fietstunnel niet nodig is om de fietsveiligheid op adequaat niveau te brengen. Aanpassingen aan de rotondes zijn hiervoor afdoende.

Speerpunt 4

- *Inzetten op het prioritair oplossen van de verkeersonveiligheid op de rotondes op de Klapwijkseweg en Boterdorpseweg. Rotondes aanpassen om deze verkeersveiliger te maken, en de situatie monitoren.*

5.2 Werk-met-werk

Bij de aanpak van fietsonveilige locaties maken we zoveel mogelijk werk-met-werk. Als de straat toch al open moet voor reconstructie of rioleringswerkzaamheden, doet zich een natuurlijk moment voor om tegelijkertijd locaties veiliger te maken. Dit doen we om onze middelen efficiënt in te zetten en eventuele overlast door werkzaamheden te minimaliseren. Ieder jaar zal daarom deze onderhoudsplanning naast de verkeersonveilige locaties gehouden worden.

De gemelde onveilige locaties en de geregistreerde ongevallen zijn gelegd op het onderhoudsprogramma van de gemeente. Dit levert voor 2018 de volgende mogelijkheden voor werk-met-werk op.

- ✓ In het centrum van Bergschenhoek (Kerkstraat, Rondon, Julianastraat). Hier zijn veel meldingen over het wegdek en de duidelijkheid van de voorrangssituatie;

En de doorkijk naar 2019:

- ✓ Bleiswijk Schildersbuurt, locatie Hoekeindseweg/Frans Halslaan: de verkeerssituatie is hier onduidelijk door het eindigende fietspad.
- ✓ Bij de Vogelbuurt in Berkel en Rodenrijs: de kruising van de Vogelweg met de Anjerdreef wordt onduidelijk bevonden. Hetzelfde geldt voor de kruising van de Anjerdreef met de Bastille en het fietspad vanaf de Havikdreef.

Het totaal van de aan te pakken locaties en de werk-met-werk kansen levert een prioriteringslijst op onder paragraaf 5.5.

Ook op andere locaties in de gemeente zal gewerkt worden, maar daar zijn vooralsnog geen werk-met-werkkansen. Mocht deze gelegenheid zich wel voordoen, dan zullen wij deze vanzelfsprekend benutten. De meldingenlijst en de rapportage met geregistreerde ongevallen worden tijdens de werkvoorbereiding van beheer & onderhoudsprojecten meegenomen. Voor 2019 zal daarom een soortgelijke analyse plaatsvinden en wordt de prioriteitenlijst actueel gehouden.

Speerpunt 5

- *Naast het prioritair oppakken van de urgente locaties, zetten we in op efficiënt gebruik van middelen door werk-met-werk te maken op locaties waar relatieve kleine maatregelen benodigd zijn.*

5.3 Maatregelen die zelfstandig opgepakt worden

Daarnaast zijn er locaties die aangepakt worden zonder koppeling met het reguliere onderhoudsprogramma van de gemeente. Deze worden geprioriteerd naar urgentie en naar de ingeschatte omvang van de maatregelen. De eerder genoemde prioriteringscriteria worden ook hiervoor toegepast.

Er zijn meer locaties gemeld dan dat er in de lijst met gemelde locaties staan. Het betreft doorgaans enkelvoudig gemelde punten. Deze individuele meldingen worden verder in samenwerking met de Fietzersbond doorgenomen. Ook daarbij kan dit document als kader dienen voor die selectie.

5.4 Samenwerken

Voor een fietsveilig Lansingerland werken we samen met een aantal partijen:

Kennis en inbreng

Fietzersbond (toetsing en advies beleid en maatregelen)

Politie (toetsing en advies beleid en maatregelen)

Verkeereducatie

ROV Zuid-Holland (coördinatie verkeerseducatie)

Scholen (verkeerseducatie)

Metropoolregio Rotterdam-Den Haag

Wegbeheerders

Provincie Zuid-Holland (verkeersveiligheid / oversteekbaarheid N209)

Recreatieschap Rottemeren (fietsveiligheid Rottemeren-gebied)

Legenda tabel 5.5.

Kostenindicatie		
+	< € 2.000	Bebording, belijning
++	€ 2.000 - € 10.000	Drempels, etc
+++	€ 10.000 - € 50.000	Aanpassingen infrastructuur
++++	€ 50.000 >	Seperaat project

Indien de kosten van een maatregel het jaarbudget voor fietsveiligheid overschrijdt, zal er gezocht worden naar oplossingen. Het is een mogelijkheid om de maatregel later uit te voeren.

5.5 Prioriteitenlijst

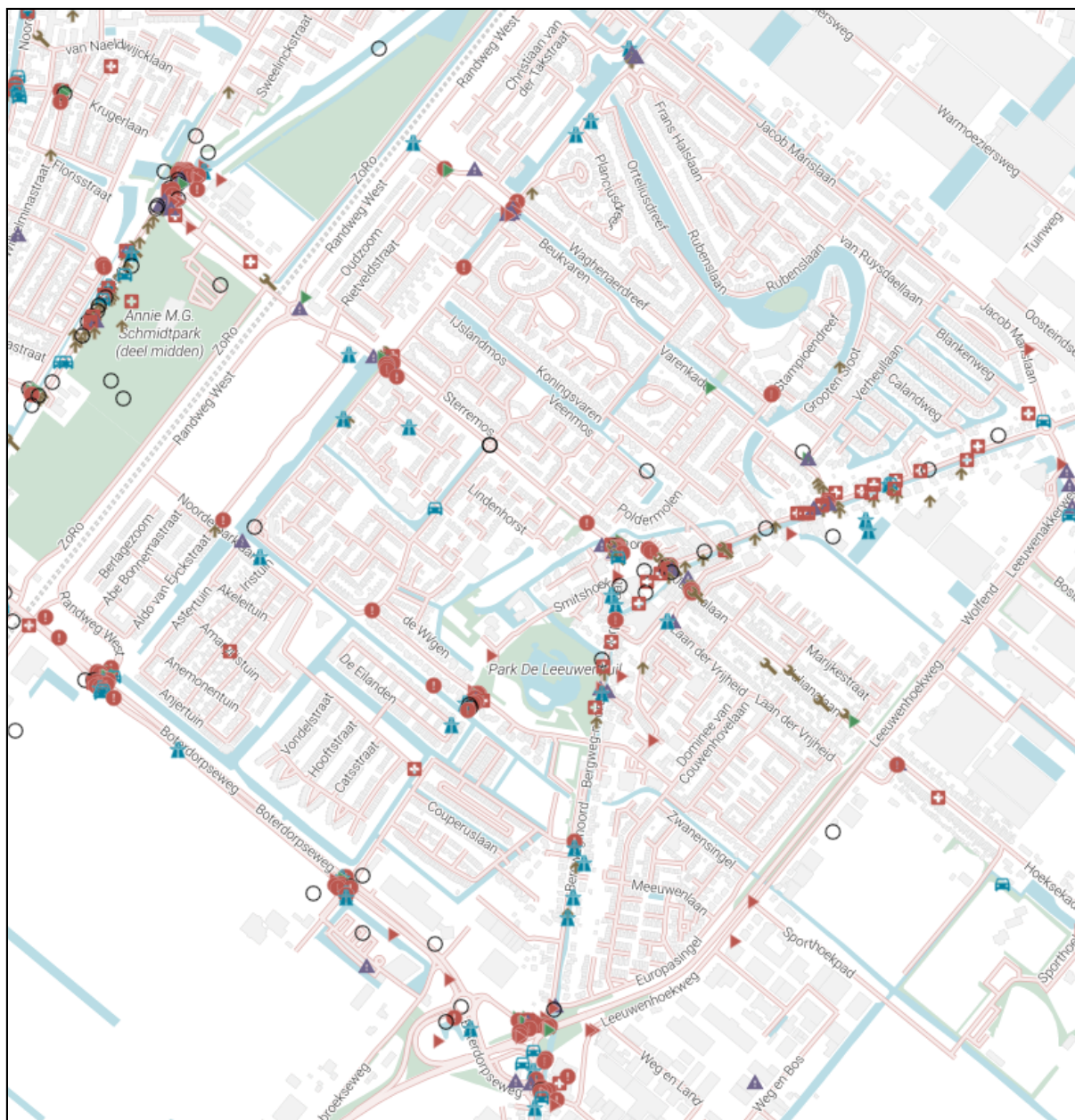
# Kern	Locatie	Planning	Geregistreerde ongevallen	Belangrijke fietsroute	Toekomstig gebruik	Kosten- indicatie
1 Berkel & Rodenijs	Landscheidingspad	2018		metro	gelijk, regioroute	++++
2 Bleiswijk	Hoekseindseweg / Lijsterlaan	2018	Ja	diverse	gelijk	++
3 Bleiswijk	Hoekseindseweg / Dorpsstraat / Frans Halslaan	2018	Ja	diverse	gelijk	++
4 Berkel & Rodenijs	Kerkstraat	2018 Centrumontwikkeling Berkel		winkelcentrum	neemt af	0
5 Bergschenhoek	Rotonde Weg & Land	2018 Ronde aanpak	Ja	diverse	toenemend	++
6 Bergschenhoek	Rotonde Randweg-west / Boterderspaweg	2018 Ronde aanpak		school	toenemend	+++
7 Berkel & Rodenijs	Rotonde Raadhuislaan / Boterderspaweg	2018 Ronde aanpak	Ja	school	toenemend	+++
8 Berkel & Rodenijs	Rotonde Rodenrijseweg / Boterderspaweg / Klapwijkseweg	2018 Ronde aanpak	Ja	diverse	gelijk	+++
9 Berkel & Rodenijs	Rotonde Oudelandse laan / Klapwijkseweg	2018 Ronde aanpak	Ja	school	toenemend	+++
10 Berkel & Rodenijs	Rotonde Oostmeerlaan / Klapwijkseweg	2018 Ronde aanpak	Ja	school	toenemend	+++
11 Bergschenhoek	Rotonde Zuiderparklaan / Boterderspaweg	2018 Ronde aanpak, fietspad W'zijde	Ja	school	toenemend	+++
12 Berkel & Rodenijs	Oudelandse laan	2018 Uitwerkingsopgave		school	toenemend	+++
13 Bergschenhoek	Rondom / Kerkstraat / Berkelseweg	2018 Werk met werk		winkelcentrum	gelijk	++
14 Bergschenhoek	Rondom / Dorpsstraat / Julianalaan	2018 Werk met werk		winkelcentrum	toenemend	++
15 Bergschenhoek	Rottekaade, mn thv Rottebanddreef	2018, Recreatieschap / wielclubs	Ja	recreatie	gelijk	+
16 Bergschenhoek	Vredenburglaan (fietsoversteek ri. Smitshoek)	2019	Ja	school	toenemend	++
17 Bergschenhoek	Groeneweg / Offenbachplantsoen (bij busluis)	2019		nee/school	gelijk	++
18 Berkel & Rodenijs	Het Hoge Land	2019		sport	gelijk	++
19 Berkel & Rodenijs	Bastille	2019		nee	gelijk	+
20 Bleiswijk	Heulslootweg / Edisonlaan / Lange Vaart	2019		nee	gelijk	++
21 Bleiswijk	Hoefweg / Lange Vaart	2019		nee	gelijk	++
22 Berkel & Rodenijs	Gemeentewerf	2019 Centrumontwikkeling Berkel		winkelcentrum	toenemend	+++
23 Berkel & Rodenijs	Molenwerflaan	2019 Mobiliteitsplan Berkel		winkelcentrum	gelijk	+++
24 Berkel & Rodenijs	Berkeldijkje en kruising Pr. Bernardlaan	2019 Mobiliteitsplan Berkeldijkje		metro/school	neemt af	++++
25 Berkel & Rodenijs	Fietsoversteek Oostersingel / Landscheiding / Berkelseweg	2019 Mobiliteitsplan Berkeldijkje		metro/school	gelijk, regioroute	+++
26 Berkel & Rodenijs	Rodenrijseweg / Anjerdreef / Waddenweg	2019 Werk met werk Vogelbuurt		nee	gelijk	++
27 Berkel & Rodenijs	Anjerdreef/Bastille	2019 Werk met werk Vogelbuurt		nee	gelijk	++
28 Bergschenhoek	Rotonde Berkelseweg / Groeneweg / Maria Enzersdorflaan	2019 Uitwerkingsopgave		diverse	gelijk	+++
29 Bergschenhoek	Oosteindseweg	2019 Uitwerkingsopgave		nee	gelijk	+
30 Bergschenhoek	Beukvaren / Groeneweg / Waghenadreef	2020		nee	gelijk	++
31 Berkel & Rodenijs	Rodenrijseweg / Bonfut	2020	Ja	metro	toenemend	++
32 Berkel & Rodenijs	Rodenrijseweg / Stationsweg (fietsoversteek bij tunneltje)	2020		metro	gelijk	++
33 Bleiswijk	Edisonlaan / Jan van der Heydenstraat	2020		nee	gelijk	+
34 Bleiswijk	Hoekseindseweg / N209 / Merenweg	2020 Uitwerkingsopgave		diverse	gelijk	+++
35 Bleiswijk	Parallelwegen N209	2020 Uitwerkingsopgave		school	toenemend	+
36 Bergschenhoek	Hoeksekaade	In standhouden knip	Ja	sport	gelijk	0
37 Bergschenhoek	Bergweg Noord - fietstunnel naar Leeuwenhoekweg	Verbetering mogelijk?		diverse	toenemend	+
38 Berkel & Rodenijs	Gouden Ullaan	Verbetering mogelijk?		school	toenemend	?
39 Berkel & Rodenijs	Sterrenweg / Planetenweg	Verbetering mogelijk?		nee	gelijk	++
40 Bleiswijk	Dorpsstraat / Hoefweg	Verbetering mogelijk?		winkelcentrum	gelijk	+++

Bijlagen

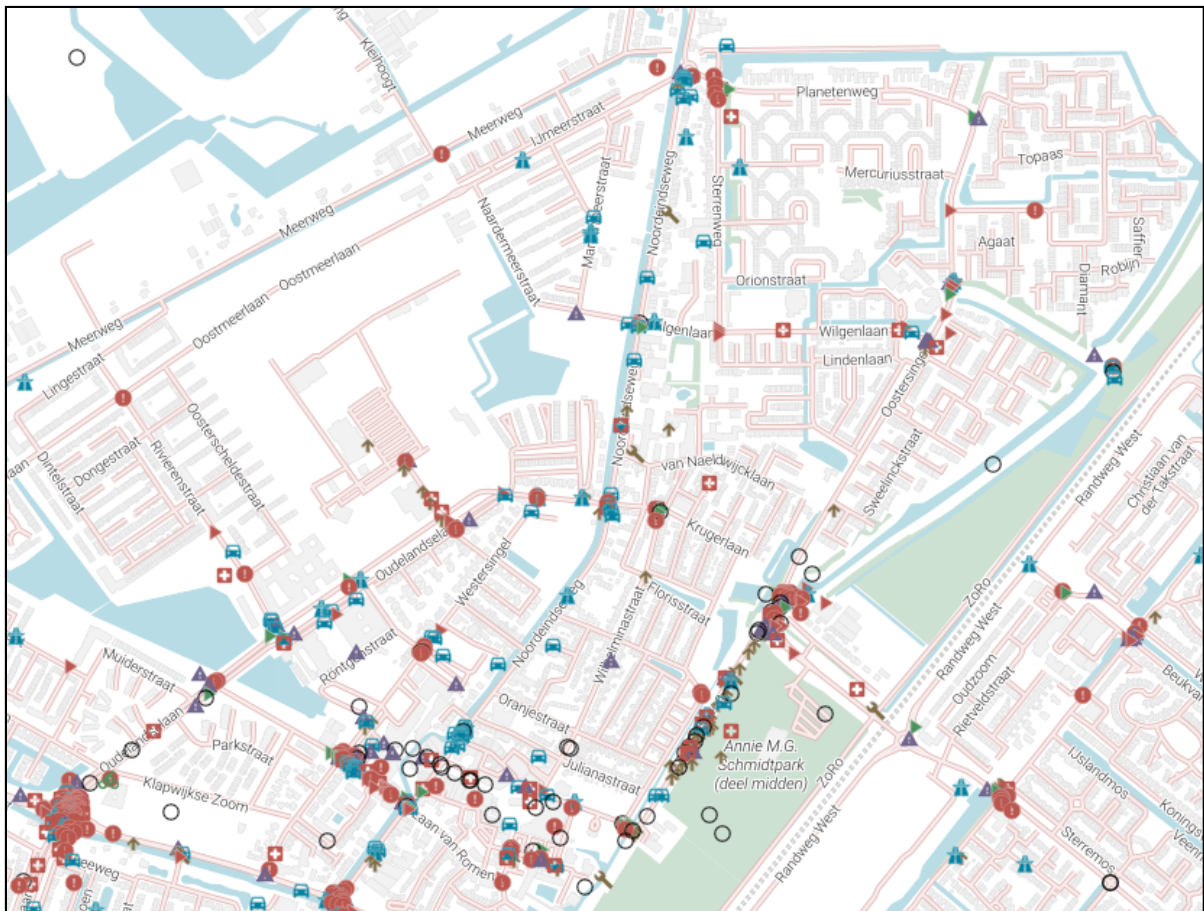
A. Gemelde onveilige locaties Bleiswijk

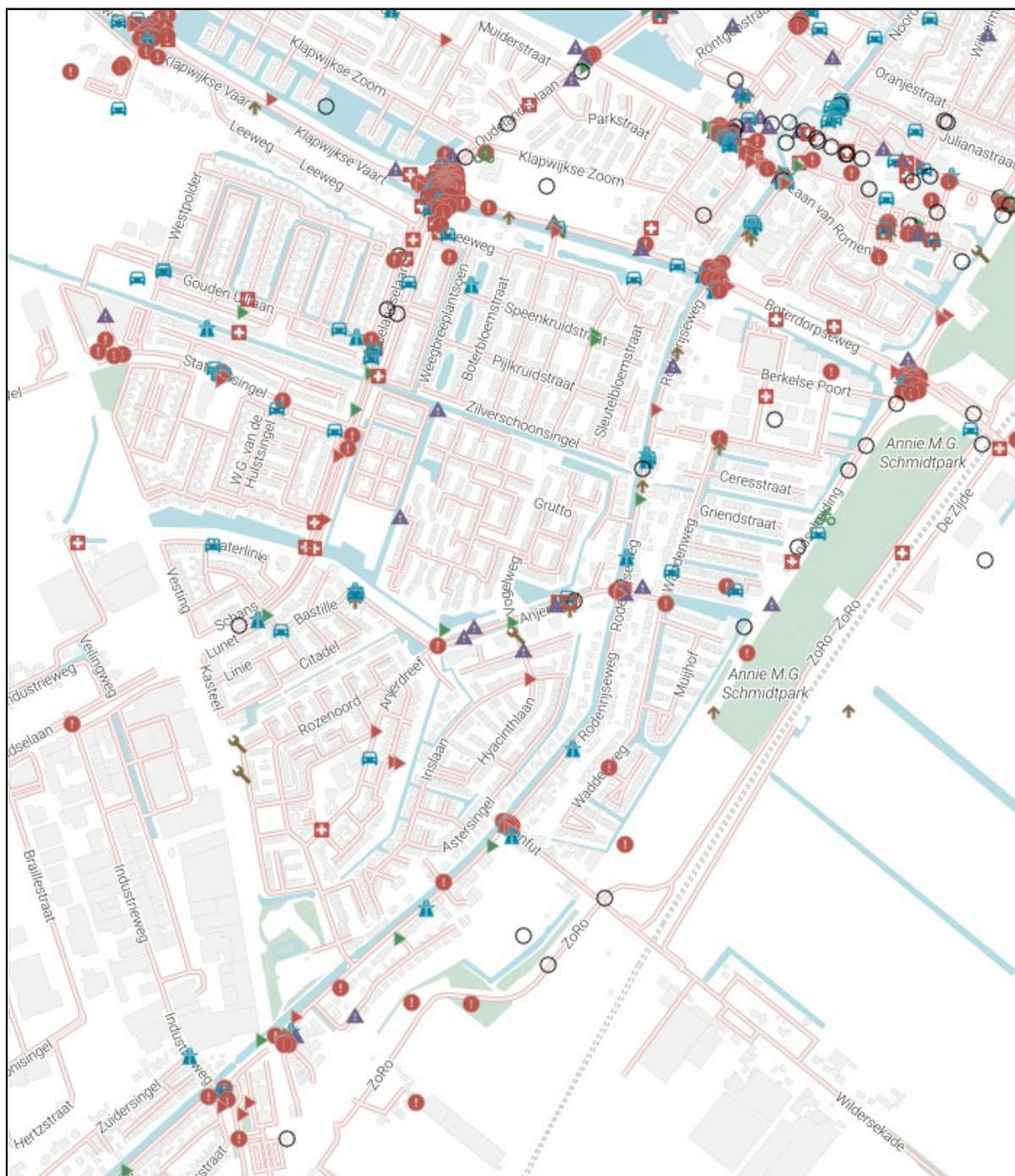

A. Gemelde onveilige locaties Bergschenhoek

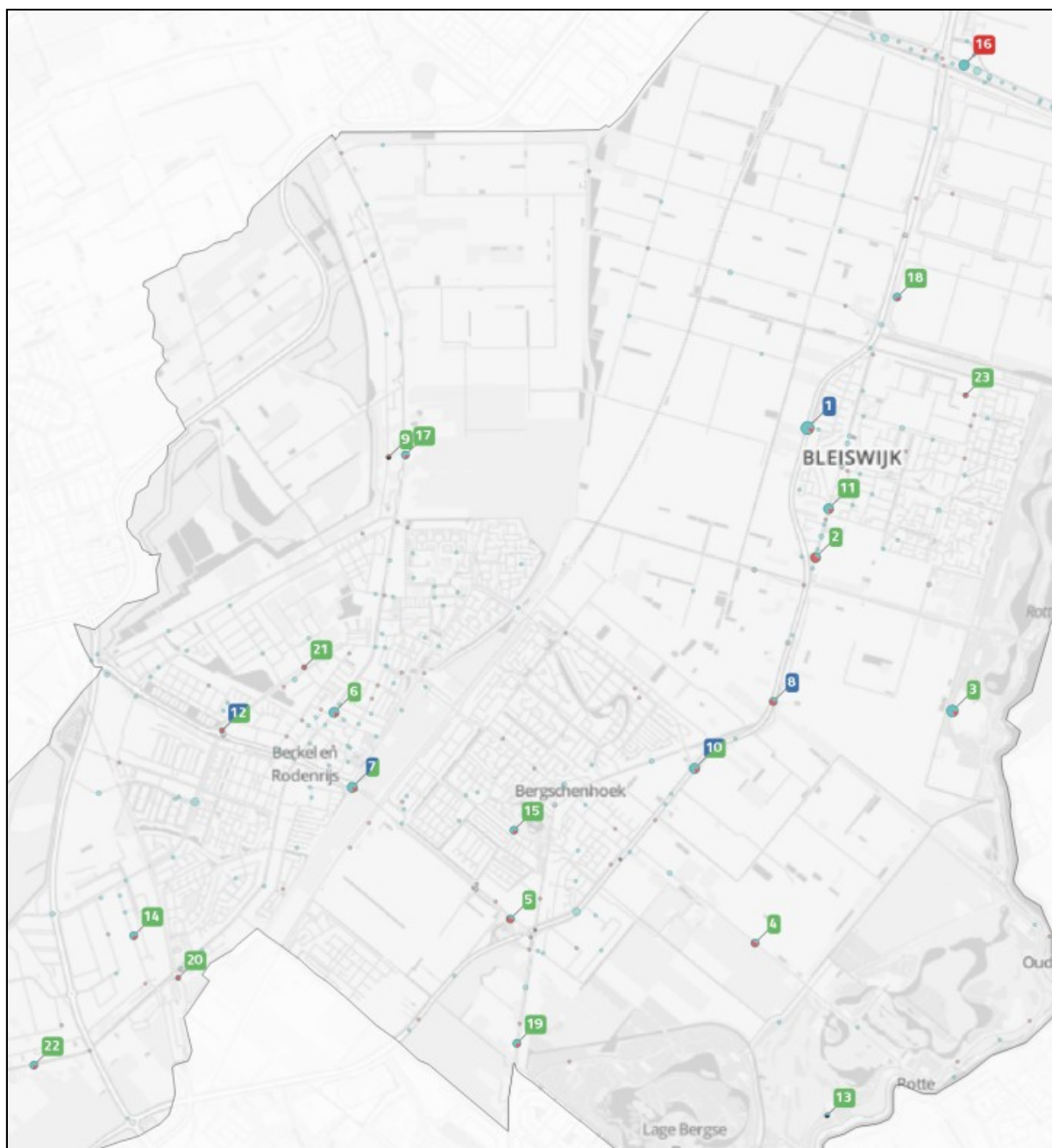

A. Gemelde onveilige locaties Berkel en Rodenrijs

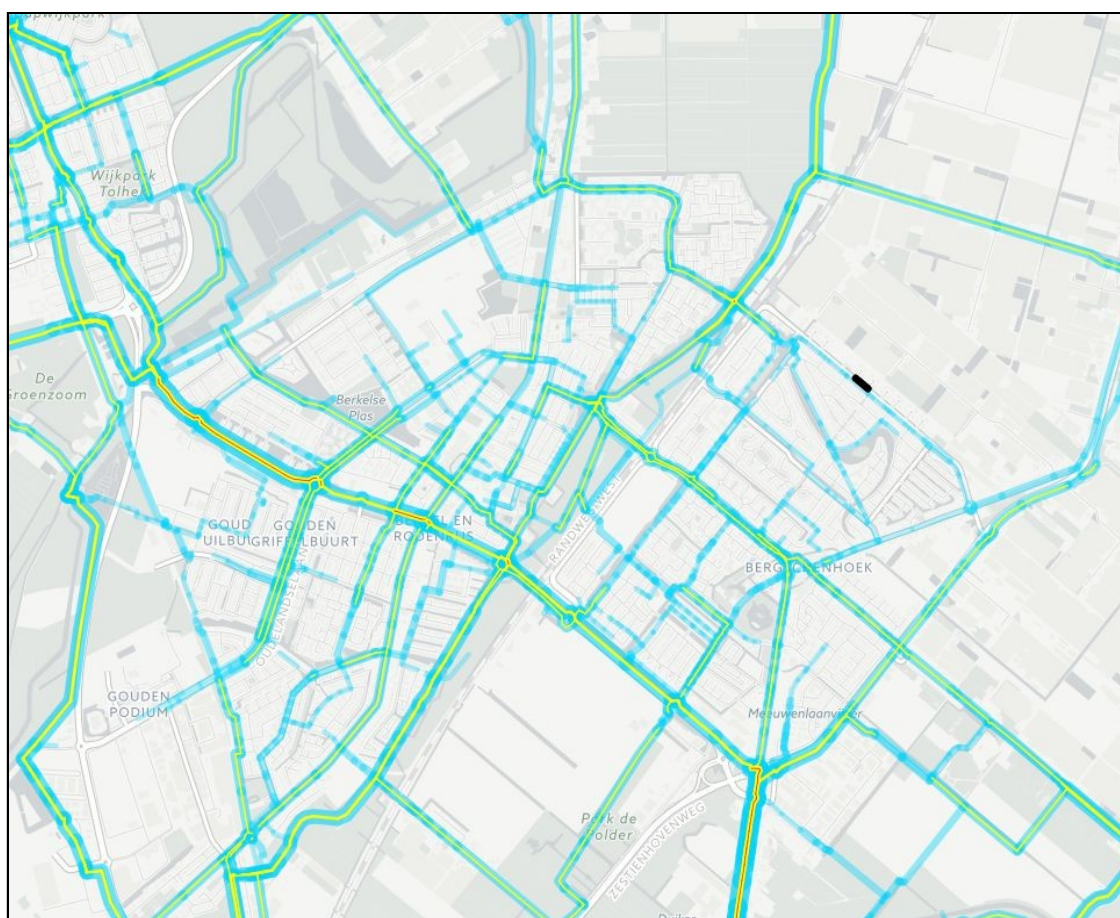

B. Geregistreerde ongevallen 2014-2016

Donkerrood: dodelijk ongeval. Lichtrood: letsel. Blauw: ongeval met alleen materiele schade. Alleen geregistreerde ongevallen zijn bekend (auto+fiets), en daarvan zijn alleen die ongevallen weergegeven waarvan de exacte locatie bekend is (48%).

Bron: BLIQ-rapportage VIA 2014-2016; Smart Traffic Accident Reporting 2017.

D. Fietsroutes en belangrijke bestemmingen

Bron: visiedocument fietsveiligheid; Lansingerland januari 2017

E. Uitgelicht. Rotondes aanpassen of een tunnel?

Onderzoek rotondes

Het onderzoek door adviesbureau Exante ("Boterdorpseweg-Klapwijkseweg. Studie naar fietsonveiligheid en mogelijke maatregelen"; 2017) naar de verkeersveiligheid op de rotondes is breed ingestoken.

Vraagstelling was:

- Op welke punten voldoen de rotondes niet aan de richtlijnen en de verwachtingen van de weggebruikers (automobilisten en fietsers)?
- Welke maatregelen kunnen getroffen worden om de verkeersveiligheid te verbeteren?

Omdat in verkeersveiligheid gedrag een grote rol speelt, is het onderzoek niet alleen verkeerstechnisch maar ook verkeerspsychologisch ingestoken. Tunnels als mogelijke oplossingsrichting zijn hierbij niet uitgesloten.

De volgende punten worden geconstateerd.

- Het zicht op de fietsers is soms onvoldoende (belemmerende objecten, dode hoek, automobilisten worden verrast);
- Op enkele locaties staat afleidende elementen (oa. reclame);
- De aanrijdsnelheid van zowel auto's als fietsers is vaak te hoog;
- De (toeleidende) fietspaden zijn niet altijd goed verlicht;
- Dubbele rijstroken op de Boterdorpseweg geven een afdekrisico waarbij het zicht op de fietser ontnomen wordt;
- Bebording is niet altijd op orde;
- Bij rotondes waar voor fietsers eenrichtingsverkeer geldt wordt toch in beide richtingen gereden.

Het rapport van Exante geeft aan dat er voldoende mogelijkheden zijn om de rotondes aan te passen. Deze kunnen op een adequaat veiligheidsniveau gebracht worden.

Meerwaarde fietstunnels

Daarnaast is de afweging gemaakt of een fietstunnel onder de Klapwijkseweg toegevoegde waarde zou kunnen hebben voor de fietsveiligheid of de aantrekkelijkheid van het fietsnetwerk. Dit bleek niet het geval.

Er zijn twee opties voor een fietstunnel onder de Klapwijkseweg

- ✓ Onder de rotonde Klapwijkseweg/Oudelandselaan van de Oudelandselaan-oost (Meerpolder) naar de Oudelandselaan-west (Westpolder).
- ✓ De ruimtelijke reservering voor een fietsverbinding tussen de Klapwijkse Zoom en de Leeweg (Kamperpad) ter hoogte van het Hoornplantsoen.

Criterium: plaats in het fietsnetwerk

Door de aanleg van een fietstunnel bij het Kamperpad zou een waardevolle nieuwe schakel toegevoegd worden aan het fietsnetwerk. De tunnel zou aansluiten op vrijliggende fietspaden zowel Meerpolder als Westpolder.

Bij aanleg van deze tunnel vervalt echter niet de wens om bij de rotondes te kunnen oversteken. De rotonde Oudelandselaan maakt namelijk een belangrijk deel uit van het bestaande fietsnetwerk.

Fietspaden zoals de Oudelandselaan-oost en -west, sluiten direct aan op de rotonde. De rotondes kunnen niet voor fietsers worden afgesloten omdat anders veel fietsers aanzienlijk moeten omrijden.

De situatie met overstekende fietsers op de rotonde(s) zou derhalve gelijk blijven, en aanpassingen aan de rotondes om de verkeersveiligheid te verbeteren blijven gewenst.

De drukste route waarin de rotonde Oudelandselaan door fietsers gebruikt wordt, is parallel aan de Klapwijkseweg. Een fietstunnel bij de rotonde dwars op de Klapwijkseweg zou deze verkeersstroom niet bedienen. Ook bij aanleg van een tunnel zouden fietsers parallel aan de Klapwijkseweg de Oudelandselaan-oost blijven kruisen.

Criterium: maakbaarheid

De Klapwijkseweg ligt op de waterkering van de Klapwijkse Vaart. Bovendien is er sprake van aanzienlijk hoogteverschil. De constructie van een tunnel in, tegen of door de dijk, zeker bij de rotonde Oudelandselaan is civieltechnisch ingewikkeld. Door hellingbanen en mogelijke zigzag-routes is de aantrekkelijkheid voor fietsers laag.

De tunnel bij het Kamperpad kent een aanzienlijke benodigde lengte.

Criterium: financieel

De investering om de rotonde(s) veiliger in te richten is een fractie van de aanleg van een tunnel. Met de aanpassingen bereiken we een adequaat veiligheidsniveau. We monitoren de effecten van de maatregelen.

Criterium: snelheid

De aanpassingen aan de rotondes zijn sneller gerealiseerd dan de aanleg van een nieuwe fietstunnel. Daarmee wordt het resultaat, een veiligere fietsnetwerk, eerder bereikt.

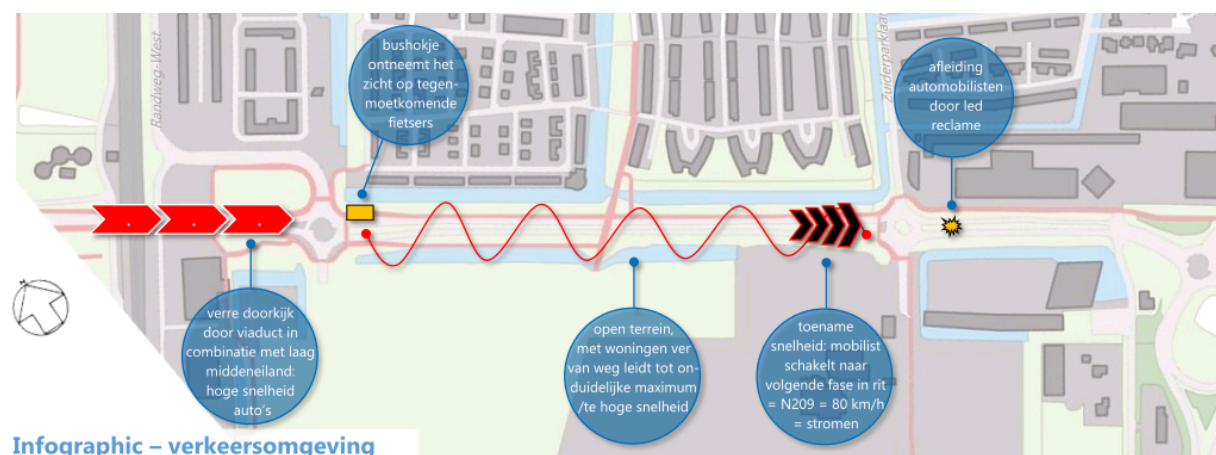
Mogelijke fietstunnel N209

In de samenleving wordt soms gesproken over een mogelijke tunnel bij de N209 ter hoogte van Bleiswijk. Het aantal meldingen over fietsonveilige situaties bij beide kruisingen is relatief laag. De meeste meldingen richten zich op de verkeersdrukte van/naar Bleiswijk. Daarnaast is de kans op aanrijden dankzij de verkeerlichteninstallatie klein.

De oversteekbaarheid van de N209 bij Bleiswijk voor fietsers (zowel bij de kruisingen Heulslootweg/Groendalseweg als nabij Merenweg/Anthuriumweg) zal onderzocht worden samen met de provincie Zuid-Holland, en is als onderzoeksopgave opgenomen in de prioriteitenlijst.

Fietstunnel Boterdorpseweg

Tot slot wordt tussen de rotondes Randweg-west (bij de scholen aan De Zijde) en de rotonde Zuiderparklaan (ter hoogte van Wilderszijde, bij het gemeentehuis) het reeds deels aangelegde fietspad aan de zuid-westzijde van de Boterdorpseweg afgemaakt. Dit beperkt het aantal oversteekbewegingen voor scholieren van Wolfert Lansing en voor bezoekers van het gemeentekantoor. Bovendien biedt het doorgetrokken fietspad voor scholieren van Wolfert Lansing de gelegenheid om het fietstunneltje onder de Boterdorpseweg te gebruiken.

elementen in de omgeving die invloed hebben op het verkeersgedrag en de verkeersveiligheid

Bron: onderzoek Exante 2017

Nota basisscholen verkeersveiligheid

*Catalogus met mogelijke
verkeersveiligheids cursussen basisscholen*

Auteur: Marloes van der Poel, Ben van den Hoven

Afdeling: Afdeling verkeer en vervoer

Versienummer: 1.3

Datum: 16 januari 2018

Corsanummer: T17.05905

Inhoudsopgave

Inleiding.....	3
1 Algemene projecten voor de school.....	4
2 Projecten voor kleuters	8
3 Projecten voor groep 3 t/m 6	11
4 Projecten voor groep 7/8	17
5 Overzicht van minder laagdrempelige projecten	24
6 Ouderbetrokkenheid.....	28
7 Conclusie en aanbeveling	29

Inleiding

Kinderen moeten zich veilig leren verplaatsen in het verkeer, niet alleen voor hun eigen veiligheid, maar ook voor die van anderen. Verkeersveiligheid is daardoor een taak van zowel de gemeente, ouders en scholen. Als gemeente zien we de laatste jaren dat er meer kinderen met de auto naar school worden gebracht en het aantal ongevallen met schoolgaande kinderen toeneemt. Ook wordt de gemeente geconfronteerd met een afname van het verkeersbudget en toename van de wensen. Bij de scholen in Lansingerland zien we een tendens dat door het toegenomen takenpakket er minder aandacht is voor het thema verkeer en hiervoor ook geen budget is. Ouders worden steeds mondiger en klagen over de verkeersveiligheid bij de scholen, maar hebben zelf ook weinig tijd, door bijvoorbeeld werk en sportclubs, om hieraan aandacht te besteden.

Dit alles bijeengenomen maakt het een complex probleem, waar wel een oplossing voor nodig is. Het mag duidelijk zijn dat dit verkeersveiligheidsprobleem niet door een partij kan worden opgelost. In dit rapport heeft de gemeente een overzicht opgesteld van beschikbare en laagdrempelige verkeersprojecten voor scholen, zodat er vanuit de school minder investeringen in tijd en geld nodig zijn voor het verkeersonderwijs. De scholen kunnen echter niet zonder de hulp van ouders. Daarom wordt in deze rapportage ook ingegaan op ouderbetrokkenheid. De gemeente staat open voor overleg met de scholen om de ouderbetrokkenheid te verbeteren.

Leeswijzer

In dit rapport wordt per leerjaar een aantal projecten aangeven die zonder extra kosten of tegen lage kosten kunnen worden uitgevoerd om de verkeersveiligheid rondom de school te verbeteren. In het volgende hoofdstuk wordt eerst een overzicht gegeven van projecten die op de hele school kunnen worden toegepast. Daarna komen achtereenvolgens de projecten voor kleuters (hoofdstuk 2), de groepen 3 t/m 6 (hoofdstuk 3) en de bovenbouw (hoofdstuk 4) aan de orde. In hoofdstuk 5 komen minder laagdrempelige projecten aan de orde; voor deze projecten is een investering van school vereist, maar ze zijn zeker waardevol. In hoofdstuk 6 wordt de ouderbetrokkenheid besproken. Tot slot komen in hoofdstuk 7 enkele conclusies en aanbevelingen aan de orde.

1 Algemene projecten voor de school

In dit hoofdstuk wordt een overzicht gegeven van algemene projecten voor de school. Deze kunnen natuurlijk ook voor een specifieke groep worden uitgevoerd.

1. Stuk voor schoolkrant of nieuwsbrief

Het is mogelijk om aan de gemeente te vragen om een informatief stukje op te stellen voor de schoolkrant of nieuwsbrief. Hierin kunnen onderwerpen komen waarvan ouders niet goed op de hoogte zijn of niet het gewenste gedrag vertonen. Voorbeelden hiervan zijn het parkeren op de stoep, niet stoppen voor de zebra, of onduidelijkheid over een bepaalde voorrangssituatie. De verkeerskundige van de gemeente kan samen met de school de situatie bekijken en vervolgens een voorlichtingsstukje maken voor de nieuwsbrief en/of schoolkrant.

Het kan ook zijn dat omwonenden van de school naar de gemeente stappen met klachten over de verkeersveiligheid. In dat geval neemt de gemeente contact op met de school om te vragen of zij een stukje willen plaatsen.

Inzet school: 1 à 2 uur

Kosten: Gratis

Benodigde actie: Neem contact op met de gemeente, team Verkeer

2. Verlichtingsactie

Bij een verlichtingsactie wordt samengewerkt met de politie, Buitengewone Opsporingsambtenaren (BOA's) van de gemeente en de Fietzersbond Lansingerland en is bedoeld voor de donkere wintermaanden. Het is belangrijk dat kinderen goede verlichting op hun fiets hebben en daardoor goed zichtbaar zijn voor andere weggebruikers, zeker in een drukke schoolomgeving! De gemeente kan daarnaast zorgen voor voorlichting en uitleggen waarom verlichting zo belangrijk is. Eventueel is deze actie te combineren met de Lichtbrigade van de ANWB, zie hiervoor de uitleg bij groep 7/8.

Inzet school: Maximaal 1 uur + eventueel voorlichting in de klas

Kosten: Gratis

Benodigde actie: Neem contact op met de gemeente, team Verkeer

3. Stimuleren op de voet of fiets naar school

Het is belangrijk dat kinderen zoveel mogelijk lopend en fietsend naar school komen. Niet alleen zorgt dit voor meer verkeersveiligheid in de schoolomgeving, maar kinderen leren hierdoor ook zelfstandig deelnemen aan het verkeer. Daarnaast is lopen en fietsen natuurlijk ook goed voor de gezondheid. Om dit te stimuleren kan er op school een 'wedstrijd' gehouden worden. Per groep wordt een week lang geïnventariseerd hoeveel kinderen er met de fiets of lopend naar school komen door bijvoorbeeld stickers te plakken. De groep die aan het einde de meeste stickers (of percentage kinderen dat lopend en fietsend naar school is gekomen) wint en krijgt een prijs. Dit kan de school zelf invullen.

Dit project kan gecombineerd worden met lessen over de verkeersregels en verkeersveiligheid, hierbij kan gebruik gemaakt worden van een schoolpleinpakket, verkeerslessen en andere projecten (bijv. schoolroute) die in dit rapport worden genoemd. Ook kan het leuk zijn om de effecten met de kinderen te bespreken of na een periode te herhalen. Merken de kinderen bijvoorbeeld dat het door de afname van het aantal auto's veiliger is geworden of dat het heel leuk is om te fietsen?

Inzet school: Ongeveer 2,5 uur per klas (incl. evaluatie) + eventueel uren voor extra verkeerslessen

Kosten: Gratis

Benodigde actie: Kan door school zelf opgestart worden.

4. Verkeersouder

Ouders kunnen zich bij VVN aanmelden als verkeersouder en ondersteunen het verkeersonderwijs op de school. Deze verkeersouders krijgen van VVN materialen, voorlichting en hulp bij deze ondersteuning. Ook kunnen ze deelnemen aan workshops. Wat een verkeersouder doet is grotendeels zelf in te vullen. Zo kunnen verkeersouders optreden als contactpersoon naar de gemeente, helpen bij de invulling en uitvoering van verkeerslessen of meedenken hoe de schoolomgeving veiliger kan worden gemaakt. Meer informatie staat op de website van VVN. De school kan de ouders hierop attenderen door de nieuwsbrief, schoolkrant en/of mailing.

Inzet school: Maximaal 1 uur

Kosten: Gratis

Benodigde actie: School benaderd ouders, ouders melden zichzelf aan op de website van VVN

5. Verkeersouderlidmaatschap Veilig Verkeer Nederland (VVN)

Basisscholen kunnen het VVN Verkeersouderlidmaatschap afsluiten. Dit lidmaatschap biedt de school en de VVN Verkeersouder de mogelijkheid om ieder schooljaar gebruik te maken van vier gratis pakketten. Elk pakket bevat een handleiding voor het organiseren van een verkeersproject voor kinderen. En ieder pakket is voorzien van voldoende actiemateriaal om dit project met 100 leerlingen uit te voeren. Het materiaal in de pakketten sluit aan op de Verkeerseducatielijn van Veilig Verkeer Nederland, maar kan ook prima los ingezet worden.

VVN vraagt van de school om jaarlijks aan minimaal één project mee te doen, maar meer kan natuurlijk ook. De kosten voor het lidmaatschap bedragen € 90,- per kalenderjaar. Meer informatie is te vinden op de website van VVN: <http://vvn.nl/node/5001>

Inzet school: Aanmelding is binnen 10 minuten geregeld, uitvoering lespakketten is afhankelijk van pakket en inzet.

Kosten: €90,- per kalenderjaar (de gemeente subsidieert de kosten van het eerste jaar lidmaatschap)

Benodigde actie: School kan zelf aanmelden bij VVN en bij de gemeente melden dat ze een verkeersouderlidmaatschap hebben afgesloten.

6. Verkeersbrigadiers

Op weg naar school kunnen kinderen onveilige situaties tegenkomen die niet zijn op te lossen door het nemen van infrastructurele maatregelen zoals drempels dan is een verkeersbrigade te overwegen. Een verkeersbrigade wordt opgezet door vrijwilligers (en dus niet door de gemeente) en moeten aan een aantal voorwaarden voldoen, zoals opleiding, aanstelling en uitrusting. Als ouders of school dit willen opzetten kunnen ze meer informatie krijgen bij VVN via de website <http://vvn.nl/vrijwilligers/verkeersbrigadiers>.

De school en/of de vrijwilligers zijn verantwoordelijk voor de kosten voor de werving en opleiding van de verkeersbrigadiers. De gemeente bekostigt de uitrusting (jassen en stopborden). De kosten zijn afhankelijk van het aantal verkeersbrigadiers. Een DVD voor de opleiding kost €20,- euro maar kan meerdere malen gebruikt worden. Eenmalige kosten voor de brigadiers bedragen ongeveer €5,- voor een oorkonde, kaartjes, fluitje en dergelijke. De kosten voor een werving set liggen rond de €50,-.

Inzet school: 1 uur (ouders informeren)

Kosten: Zie hierboven

Benodigde actie: Scholen kunnen ouders benaderen

7. Schoolpleinpakket

VVN heeft een schoolpleinpakket waaruit verschillende lessen kunnen worden opgezet. In het schoolpleinpakket zitten materialen waarmee leerkrachten zelf verkeerssituaties kunnen nabootsen op het schoolplein of in de gymzaal. In het pakket zitten verkeersborden, een zebrapad, verkeerslichten, pionnen en stoepkrijt. De gemeente heeft dit pakket gekocht en leent dit kosteloos uit aan de scholen. Scholen moeten het pakket wel reserveren en zelf ophalen/wegbrengen naar het gemeentehuis.

Het is eventueel ook mogelijk zelf het pakket aan te schaffen of voor 3 dagen te lenen via VVN. De aanschafkosten zijn €1.000,- huurkosten zijn onbekend maar na te vragen bij VVN. Ook is het mogelijk om een verkeersleerkracht in te schakelen voor begeleiding (kosten circa €51,50 per uur).

Inzet school: Variabel

Kosten: Gratis

Benodigde actie: Pakket telefonisch reserveren bij de gemeente, vakgroep Verkeer

8. Informatie

Bij VVN hebben ze verschillende informatie brochures over bijvoorbeeld kinderen met autisme en/of ADHD in het verkeer, deze zijn gratis. Ook zijn er in de webwinkel van VVN verschillende materialen te koop zoals bordenposters. Daarnaast zijn er ook educatieve filmpjes te vinden. Dit is te vinden via de website: <http://vvn.nl/wat-we-doen/op-de-basisschool/overig-educatiemateriaal>

Inzet school: 1 uur

Kosten: Brochures en filmpjes zijn gratis, voor de kosten van de materialen zie de webshop VVN

Benodigde actie: Website van VVN raadplegen

2 Projecten voor kleuters

Gedragsverandering is het meeste effectief als er al vroeg mee wordt begonnen. Dat begint dus al bij de kleuters van groep 1 en 2. De gemeente Lansingerland moedigt het dan ook ten sterkste aan dat scholen hier al zo vroeg mogelijk mee beginnen. Hieronder vindt u een aantal maatregelen waarop u “veilig verkeer” op een leuke en speelse manier kunt introduceren bij kleuters.

1. Kleurplaten

Op verschillende websites is het mogelijk om kleurplaten te downloaden. Deze kunnen bij de kleuters gebruikt worden als ondersteuning van het thema verkeer. Enkele bruikbare websites zijn:

www.schoolplaten.com

www.kleurplaten.nl

www.kinderpleinen.nl

www.kleurenisleuk.nl

www.zappelin.nl

Via een zoekmachine zijn uiteraard ook veel kleurplaten te vinden.

Inzet school: Half uur

Kosten: Printerpapier

2. Rondje Verkeer

Het Rondje Verkeer is een pakket van VVN en bestaat uit vertelplaten, kijkplaten en verkeerssituaties die in de klas besproken kunnen worden. Het Rondje Verkeer wordt ondersteund met liedjes en spelletjes op de website van VVN en kan ook gebruikt worden voor groep 3.

Ook de jongste schoolkinderen zijn al verkeersdeelnemer en komen in verschillende verkeerssituaties terecht. Met Rondje Verkeer leren kinderen al spelenderwijs hoe ze met deze verkeerssituatie moeten omgaan. Op een leuke en veilige manier wordt kleuters veilig verkeersgedrag aangeleerd.

Inzet school: Variabel (reguliere lessen)

Kosten: €220,-

Benodigde actie: Scholen kunnen het pakket aanschaffen via VVN

3. Fietsparcours (opstappen, remmen)

Kleuters leren of kunnen net fietsen en zijn nog niet heel vaardig in het gebruik van de fiets. Extra oefening in het gebruik van de fiets kan dus heel nuttig zijn. Met een fietsparcours op het schoolplein kunnen kleuters oefenen met het opstappen en afstappen, remmen, onverwachte geluiden of bewegingen. Op het schoolplein kan met stoepkrijt en pionnen naar eigen inzicht een parcours worden uitgezet. Via het schoolpleinpakket (zie algemene projecten) zijn ook ideeën op te doen. Vooral in België zijn ze bezig met het fietsvaardig maken van jonge kinderen, hieronder daarom enkele Belgische links voor suggesties:

<http://www.sports-media.be/links/fietsvaardigheid-voor-kleuters.pdf>

<http://www.vlaamsbrabant.be/verkeer-mobiliteit/voor-scholen/subsidies-mobiliteitsprojecten-op-school/publicatie-20-fietsspelletjes.jsp>

www.pinterest.com

[Het kan handig zijn om hulp te krijgen van een paar ouders voor bijvoorbeeld het uitzetten van een parcours en/of begeleiding](#)

[Inzet school: 1 dagdeel](#)

[Kosten: Materiaalkosten voor stoepkrijt, pionnen e.d.](#)

[Benodigde actie: Zelf parcours uitzetten](#)

4. Boek Dick Bruna

Dick Bruna heeft een boekje geschreven over veilig in het verkeer (ISBN 9789073991958). Dit boekje gaat over veilig gebruik maken van de stoep en oversteken en kan worden voorgelezen worden in de klas. Of als voorbereiding worden gebruikt op het fietsparcours of veilig oversteken op de zebra oefening. Dit boekje is onder andere te bestellen via bol.com

Inzet school: 10 minuten

Kosten: €5,95 euro

Benodigde actie: Scholen kunnen het boek zelf bestellen

5. Piramide projectboek verkeer

De Cito heeft een leerlijn ontwikkeld rondom verschillende thema's. Een van deze thema's is verkeer. Zowel voor peuters als kleuters heeft het Cito diverse projectboeken. Voor kleuters hebben ze een projectboek Wielen, toeters en bellen gemaakt. In dit projectboek wennen kleuters steeds meer aan het idee dat ze zelf actieve verkeersdeelnemers zijn. Het boek sluit aan bij dagelijkse bezigheden zoals op de stoep lopen en spelen in de speeltuin. Een fietsparcours maakt deel uit van dit projectboek. Ook wordt er veel gebruik gemaakt van een speelplaats voor bewegen en dans.

http://www.cito.nl/onderwijs/primair%20onderwijs/alle_producten/piramide_projectboek_verkeer_wielen

Inzet school: Variabel

Kosten: €73,- per projectboek

Benodigde actie: Scholen kunnen het projectboek zelf bestellen

6. Overige

Via internet zijn verschillende leuke kleuterprojecten van andere scholen te vinden, zoals liedjes, knipkaarten, stempelkaarten, spelletjes, knutselen en dergelijke. Een aantal leuke links zijn:

<http://www.kleutergroep.nl/Piramide%20themas/verkeer/verkeer%20index.htm>

<http://www.jufjanneke.nl/wordpress/verkeer-en-vervoer/>

<http://www.jufmaike.nl/thema-verkeer-lestips-bij-de-doelen-van-de-verschillende-leerlijnen-voor-kleuters/>

<http://www.meestersipke.nl/pagina/verkeer>

[Ook is het mogelijk om op de website van school op seef verkeersplaten te downloaden voor digibord lessen.](#)

3 Projecten voor groep 3 t/m 6

De meeste verkeersprojecten richten zich op kleuters en op de bovenbouw. Voor de middenbouw zijn er weinig verkeersprojecten. Toch hebben we een aantal leuke projecten gevonden om in groep 3 t/m 6 actief met verkeer bezig te zijn, deze kunt u in dit hoofdstuk vinden.

1. Fietsparcours

Kinderen leren fietsen door te doen. Omdat kinderen steeds meer met de auto worden gebracht leren kinderen minder vaardigheden die ze straks wel nodig hebben om zich veilig te kunnen verplaatsen in het verkeer. Het is daarom goed en leuk om te oefenen met fietsvaardigheden zoals langzaam fietsen, bochten maken, verkeerssituaties inschatten en omgaan met onverwachte situaties. Benodigdheden hiervoor zijn stoepkrijt, schildjes en/of pionnen, eventueel verkeersborden en enkele hulpouders die de parcoursen kunnen uitzetten.

Via het schoolpleinpakket (zie algemene projecten) zijn er enkele leuke suggesties. Maar zelf bedenken en/of toespitsen op een specifieke verkeerssituatie kan natuurlijk ook. Daarnaast staan hieronder een link naar een voorbeeld van een fietsparcours.

<http://www.vvn-hengelo.nl/bestanden/downloads/Opstelschema.pdf>

Inzet school: Een dagdeel

Kosten: Materiaalkosten voor stoepkrijt, pionnen e.d.

Benodigde actie: Zelf parcours opzetten

2. Presentatie verkeersveiligheid

Als de school het leuk vindt, dan is het mogelijk dat de gemeente eventueel samen met politie of buitengewone opsporingsambtenaar (BOA) een presentatie komt geven over het werk van een verkeerskundige/handhaver en het belang van verkeersveiligheid. Onderdeel van de presentatie is een kleine quiz over de verkeerskennis. De presentatie duurt ongeveer 15 minuten (inclusief de quiz) en daarna kunnen de kinderen uiteraard vragen stellen. Het is natuurlijk ook mogelijk om de presentatie in te laten gaan op specifieke verkeerssituaties nabij de school. Via de kinderen is het ook mogelijk om de ouders te bereiken. (Bijvoorbeeld, "Oh mama, jij reed door rood, dat mag toch helemaal niet?!")

Deze presentatie is op een school gehouden voor groep 3/4 en werd door de kinderen en leerkrachten als erg leuk ervaren. Het is handig als de school een digibord of beamer met laptop heeft zodat we de presentatie kunnen laten zien in de klas.

Inzet school: 20 minuten

Kosten: Gratis

Benodigde actie: Afspraak maken met gemeente, team Verkeer

3. Bezoek van wijkagent

Het is mogelijk om de wijkagent te vragen om langs te komen. Deze kan bijvoorbeeld iets vertellen over het werk als agent en de gevaren in het verkeer.

Inzet school: 20 minuten

Kosten: Geen

Benodigde actie: Scholen kunnen de wijkagent benaderen

4. Verkeersbordenspellen

Clown games heeft een spelletje uitgebracht wat de kennis van de verkeersborden en verkeersregels test. Ook zijn er verschillende websites waar de kennis van verkeersborden kan worden getest. Hieronder zijn een paar voorbeelden opgenomen. Via een zoekmachine op internet zijn uiteraard veel meer van dit soort sites te vinden.

http://www.schoolopseef.nl/lesmateriaal/lesmateriaal-zoeken/verkeersborden-en-verkeerstekens/99-soorten_verkeersborden_1

http://www.schoolopseef.nl/lesmateriaal/lesmateriaal-zoeken/verkeersborden-en-verkeerstekens/155-parkeren_en_verkeersborden

<http://www.leerspellen.nl/Verkeer-spellen-t1>

Inzet school: Ongeveer 15 minuten

Kosten: €10,-

Benodigde inzet: Scholen kunnen dit pakket zelf aanschaffen

5. Bokabox

De Bokabox verkeer is een kist met aantal borden die gevuld kunnen worden met pictogrammen. Hierdoor kan de systematiek en betekenis van de verkeersborden ('let op' borden, 'gebodsborden', 'verbodsborden', informatieve borden enz.) worden getraind en komen alle borden aan bod. Door de systematiek is deze set ook geschikt voor kinderen die visuele ondersteuning nodig hebben of moeite hebben met de Nederlandse taal.

Inzet school: Variabel

Kosten: €220,-

Benodigde inzet: Scholen kunnen dit pakket zelf aanschaffen

6. Verkeerskwartet Bokabox

In aanvulling op de Bokabox heeft de ontwikkelaar ook een kwartetspel uitgebracht. Met dit kwartetspel kunnen de kinderen zelf de betekenis van de borden oefenen en zelfstandig bezig zijn met het thema Verkeer.

Inzet school: Ongeveer een uur

Kosten: €25,-

Benodigde inzet: Scholen kunnen dit zelf aanschaffen

7. Mini Loco Veilig in het Verkeer en Maxi Loco Ken je de verkeersregels

Veel scholen werken al met Mini en/of Maxi Loco voor bijvoorbeeld taal en rekenen. Er zijn ook boekjes uitgebracht met het thema verkeer. Mini Loco Veilig in het verkeer is bedoeld voor groep 3/4 en Maxi Loco Ken je de verkeersregels is voor groep 5/6. Met deze boekjes kunnen de kinderen zelfstandig met verkeersonderwijs bezig zijn. De boekjes zijn €9,- per stuk en via verschillende websites aan te schaffen. Indien er veel belangstelling is voor deze boekjes dan overweegt de gemeente deze zelf aan te schaffen en kosteloos uit te lenen. We horen daarom graag als scholen hiervoor interesse hebben.

Inzet school: Variabel

Kosten: €9,-

Benodigde inzet: Scholen kunnen boekjes zelf aanschaffen

8. Verkeerstrainer (Noordhoff, sluit aan bij lesmethodes Klaar...Over! en Wijzer door het verkeer, kan ook los worden gebruikt)

Uitgeverij Noordhoff heeft een tweetal lesmethodes (Klaar...Over! en Wijzer door het verkeer) en heeft daarvoor een computerprogramma ontwikkeld waarbij de kinderen zelfstandig kunnen leren en oefenen. Eventueel kunnen kinderen dit programma ook thuis gebruiken, waardoor de ouders ook worden betrokken. Het programma is ook los te gebruiken naast andere verkeerslesmethoden. De verkeerstrainer is bedoeld voor de groepen 5 t/m 8. De kosten bedragen ongeveer €50,- euro per 200 leerlingen. Voor meer informatie kunt u terecht op de volgende website:

<http://www.noordhoffuitgevers.nl/wps/portal/nubao/basisonderwijs2/methoden/verkeer/verkeerstrainer>

Inzet school: Variabel

Kosten: Circa €50,- per 200 leerlingen

Benodigde inzet: Scholen kunnen De Verkeerstrainer zelf bestellen via bovenstaande link

9. Ik stop voor zebra's

Vanuit VVN is het project Ik stop voor zebra's ontwikkeld. Het doel van het project is passerende automobilisten en ouders attent te maken op hun verkeersgedrag bij een zebra. De gemeente krijgt steeds vaker klachten dat weggebruikers niet stoppen bij de zebra in de schoolzone. Via dit project hopen we deze tendens te stoppen zodat de zebra weer een veilige oversteekplaats wordt. We hebben daarom de spullen voor dit project aangeschaft en lenen deze kosteloos uit aan de scholen. Wel moet er uiteraard zorgvuldig met de spullen omgegaan worden en de spullen

moeten worden gereserveerd, opgehaald en weggebracht worden bij de gemeente. De gemeente heeft daarnaast een ludiek bord laten maken dat dit project ondersteunt. Meer informatie staat op de website <http://noord-holland.vvn.nl/node/1115>. Hierop staan ook tips over maskers, borden e.d. kunnen worden gemaakt.

Inzet school: Een dagdeel

Kosten: Gratis

Benodigde inzet: Spullen telefonisch reserveren bij de gemeente, team Verkeer

10. Lesmethode Stap Vooruit

Stap Vooruit is een lesmethode van VVN voor groep 4 en bestaat uit 8 werkbladen met een compacte handleiding en toetsen. Ook zijn er digitale digibordlessen beschikbaar en aanvullende lesmaterialen te downloaden vanaf de website van VVN. De werkbladen bestaan uit leuke doe opdrachten. De verkeersafspraken die de kinderen van groep 4 leren zijn vaak een afgeleide van de wettelijke regels omdat deze te moeilijk voor hun zijn. Denk aan een 'zoek de verschillen' kaart, die ze kunnen bespreken in groepsverband.

Inzet school: 8 lesuren

Kosten: €4,35 euro per leerling

Benodigde inzet: Scholen kan werkbladen bestellen via VVN

11. Op voeten en fietsen

In groep 5 en 6 gaat het om het leren toepassen van de bijgebrachte regels. Op Voeten en Fietsen bestaat dan ook uit uitdagende en actieve lessen die leerlingen helpen bij het aanleren van veilig verkeersgedrag. Het lesmateriaal sluit aan op het VVN Verkeersexamen. De opdrachten en onderwerpen zijn gevarieerd. Dat houdt de lessen boeiend. Zo werken de leerlingen met stripverhalen, foto's met opdrachten, puzzels en interviews. En worden meningen van kinderen en volwassenen tegenover of juist naast elkaar gezet. Dat stimuleert de discussie en geeft stof tot nadenken over het verkeer en veilig verkeersgedrag.

Op de website van VVN zijn digibordlessen en extra lesmaterialen te downloaden.

Inzet school: 8 lessuren

Kosten: €4,35 euro per leerling

Benodigde inzet: School kan werkbladen bestellen via VVN

12. Verkeersplein

Voor groep 4,5 en 6 heeft VVN digibordlessen ontwikkeld die aansluiten bij het schoolpleinpakket dat de gemeente kosteloos ter beschikking stelt. Deze lessen zijn gratis te downloaden vanaf de website van VVN (<http://vvn.nl/wat-we-doen/op-de-basisschool/shell-vvn-mobiel-verkeersplein>).

Inzet school: Variabel

Kosten: Gratis

Benodigde inzet: Scholen kunnen digibord lessen zelf downloaden.

4 Projecten voor groep 7/8

De meeste verkeersprojecten richten zich op groep 7 en 8. Dit zijn immers ook de kinderen die straks zelfstandig naar de middelbare school moeten. Veel projecten zijn echter kostbaar. In dit hoofdstuk geven we een overzicht van de projecten die laagdrempelig zijn en/of “deels” gesubsidieerd worden door de regio of gemeente.

1. Rode/gele kaarten actie

De meeste ouders willen zo dicht mogelijk bij school parkeren en zijn niet bereid om een klein stukje te lopen. Ze parkeren hun auto dan ook regelmatig op plaatsen waar dit niet is toegestaan, bijvoorbeeld half op de stoep of op hoeken van straten. Ook wordt er door ouders vaak slecht gestopt bij een zebra. Dit levert verkeersonveilige situaties op voor kinderen die met de fiets of met de voet naar school komen. Aanspreken via een nieuwsbrief heeft vaak helaas onvoldoende effect. Het direct aanspreken op hun gedrag en het wijzen op hun voorbeeldfunctie werkt vaak beter. De kinderen van de bovenbouw kunnen gele en rode kaarten uitdelen aan ouders die het niet goed doen en eventueel ook groene kaarten aan ouders die het wel goed doen. Op deze kaarten kan dan een tekening of een korte uitleg staan. De gemeente draagt graag bij aan de rode/gele kaarten actie door de inzet van gemeentelijke handhavers (BOA) of in overleg met de politie. Ook is het misschien mogelijk om na een paar weken een handhavingsactie uitvoeren waarbij daadwerkelijk bekeuringen worden uitgedeeld. De actie kan op een losse ochtend en/of middag gedaan worden, of gedurende meerdere dagen tijdens een week. Het laatste vergt meer inzet, maar heeft vaak wel meer resultaat. Het is natuurlijk ook mogelijk om deze actie te combineren met andere projecten zoals een stuk in de nieuwsbrief.

Inzet school: Variabel

Kosten: Materiaalkosten voor papier

Benodigde inzet: School kan actie zelf opzetten. Voor eventuele samenwerking met de BOA's of politie kan contact opgenomen worden met de gemeente.

2. Fietsexamen/ examenwijzer

Iedereen kent het wel, het VVN Verkeersexamen. Het verkeersexamen bestaat uit een theoretische toets en een praktijktest en is bedoeld om te kijken of de kinderen de verkeersregels kennen en in praktijk kunnen toepassen. De gemeente subsidieert de examenboekjes, controleboekjes en de OK-stickers. Voor eventuele presentjes (zoals een sleutelhanger of bedankje voor de vrijwilligers) is de school zelf verantwoordelijk.

Inzet school: Variabel

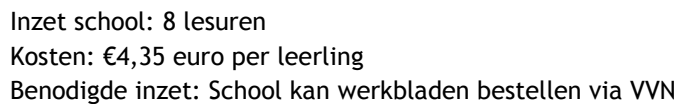
Kosten: Gratis, wel eventueel kosten voor een presentje

Benodigde inzet: Aanmelden school bij Chris Schouten. Hij zorgt voor aanvraag bij de gemeente

3. Jeugd Verkeerskrant

In groep 7 en 8 wordt het steeds belangrijker om na te denken over je eigen gedrag, elkaar feedback te geven en te discussiëren in groepjes. De vernieuwde Jeugd Verkeerskrant heeft uitdagende opdrachten waarin (zelf)reflectie en discussie centraal staan. Het lesmateriaal sluit aan op het VVN Verkeersexamen.

Op de website van VVN zijn digibordlessen en extra materialen te downloaden.

Na elke zomervakantie stappen in Nederland honderden brugklassers op de fiets, op weg naar hun nieuwe school. Dit betekent een nieuwe route naar school en onbekende, soms gevaarlijke verkeerssituaties. Helaas vinden op deze routes jaarlijks nog altijd veel ongevallen plaats. Het project 'Van 8 naar 1' biedt leerlingen in groep 8 een onderzoek naar en het oefenen met de nieuwe route naar hun nieuwe school in het voortgezet onderwijs. Het lesmateriaal is zowel geschikt voor leerlingen die op de fiets gaan als voor hen die met het openbaar vervoer gaan. Leerlingen kunnen zelfstandig of in groepjes met de routeverkenning aan de slag. De opdrachten gaan zowel over lastige situaties op de nieuwe route als over veilig en onveilig fietsgedrag, een veilige fiets en fietsen in groepen. Bij de praktijkopdrachten is hulp van leerkrachten en/of ouders noodzakelijk. De Jeugd VerkeersKrant (JVK)-special 'Van 8 naar 1' is geen lesmethode, maar een handreiking voor de leerkracht. Hij of zij kan naar eigen inzicht de afzonderlijke opdrachten laten uitvoeren.

Inzet school: Meerdere dagdelen, maar is variabel

Kosten: Circa 10 euro per 5 boekjes

Benodigde inzet: Boekjes kunnen besteld worden via webshop van VVN

5. Lichtbrigade

In de aanloop naar de winterperiode trekt de ANWB lichtbrigade het land in om fietsers te attenderen op het voeren van goede verlichting. Met een goede verlichting daalt de kans op een aanrijding in het donker met 20%. Scholen kunnen zich via de website

<http://www.anwb.nl/verkeer/veiligheid/lichtbrigade/scholen-fietsverlichtingsactie> aanmelden voor een fietsverlichtingsactie. Ze krijgen dan een fietsverlichtingspakket met alle benodigde gereedschappen, communicatiemiddelen en een persbericht opgestuurd. De ANWB adviseert in principe de actie in oktober te houden, maar dan is het nog niet donker als kinderen naar school gaan. Het is uiteraard geen probleem om de actie in een andere maand te doen. Eventueel kan de actie gecombineerd worden met een fietsverlichtingsactie van de gemeente en politie (zie algemene projecten).

Inzet school: 1 ochtend

Kosten: Gratis

Benodigde inzet: Aanmelden op website ANWB en actie zelf uitvoeren

6. Maxi Loco, het verkeersexamen

Veel scholen werken al met Maxi Loco. Uitgeverij Noordhoff heeft als voorbereiding op het verkeersexamen een boekje uitgebracht. Dit boekje kan gebruikt worden in groep 7/8, maar eventueel ook al in groep 6. Met dit boekje kan het kind zelfstandig bezig zijn met de voorbereiding op het verkeersexamen. De boekjes zijn €9,- per stuk en via verschillende websites aan te schaffen. Indien er veel belangstelling voor is dan overweegt de gemeente deze

boekjes zelf aan te schaffen en kosteloos uit te lenen. We horen daarom graag als scholen hiervoor interesse hebben.

Inzet school: Variabel

Kosten: €9,-

Benodigde inzet: Scholen kunnen boekjes zelf aanschaffen

7. Dode hoek les

Zeker bij scholen die aan een drukke doorgaande route liggen of waar kinderen een drukke weg moeten oversteken worden kinderen geconfronteerd met vrachtwagens. Ook in nieuwbouwwijken waar nog gebouwd wordt is dit het geval. Vrachtwagens hebben een dode hoek, waarbij ze kinderen dus niet zien. Voor kinderen is het dus belangrijk dat ze weten dat ze niet rechts naast een vrachtwagen moeten gaan staan. Met dit project kunnen kinderen in een vrachtwagen zelf ervaren dat ze vanuit een vrachtwagen geen zicht hebben op verkeer rechts van de wagen. Op straat kunnen de kinderen met stoepkrijt intekenen waar ze iemand nog kunnen zien en waar niet. Zo zien de kinderen waar ze bij een vrachtwagen kunnen opstellen en waar niet. De school kan zelf een vrachtwagen regelen, bijvoorbeeld via een ouder of een bedrijf te benaderen. Onze ervaring is dat chauffeurs het vaak leuk vinden om kinderen te helpen. Mocht dit niet lukken dan is het eventueel mogelijk dat de gemeente een bedrijf benaderd of een vrachtwagen van de buitendienst ter beschikking stelt.

Ook is het mogelijk om via de website van Transport Logistiek Nederland meer informatie te krijgen (www.veilig-op-weg.nl)

Inzet school: 1 dagdeel plus het regelen van een vrachtwagen

Kosten: Materiaalkosten voor stoepkrijt

Benodigde inzet: School kan zelf vrachtwagen regelen en project uitvoeren of gemeente benaderen voor bemiddeling

8. Schoolroute

Kinderen wonen in verschillende straten en hebben andere routes om naar school te komen. Doel van het project is dat kinderen hun schoolroute intekenen op een kaart en aangeven waar eventuele knelpunten liggen. Hiervan kan een top 3 worden gemaakt die de kinderen met elkaar kunnen bespreken en/of buiten kunnen bekijken. Het is misschien zelfs mogelijk dat de kinderen een oplossing voor het probleem kunnen verzinnen. Vanuit de gemeente zijn we erg benieuwd naar de problemen en oplossingen van de kinderen en komen we graag langs om de uitkomsten te horen. Waar mogelijk gaan we ook met de uitkomsten aan de slag. Het herinrichten van een volledig kruispunt is vaak financieel lastig. Maar kleine maatregelen zoals extra borden of paaltjes zijn vaak wel snel te realiseren.

Het is ook mogelijk om via een app de schoolroutes in kaart te brengen. Dit gaat via de website schoolroute.nl. Nadat de kinderen hun gegevens hebben ingevoerd kan op klassenniveau een overzicht krijgen van de gereden routes en de knelpunten die ze ervaren. Vervolgens kunnen de leraren gericht aan de slag met de verkregen informatie.

Eventueel is ondersteuning van een vakleerkracht verkeer mogelijk. De kosten hiervan bedragen €174,- per deelnemende groep. Hierbij vindt vooraf telefonisch overleg plaats en een lesduur van 2 uur per groep. Bij de gemeente zijn contactgegevens van een verkeersleerkracht op te vragen. Het is eventueel ook mogelijk om dit project voor groep 5/6 te doen of te gebruiken voor de nieuwe schoolroutes naar het voortgezet onderwijs.

Inzet school: Ongeveer 1 dag

Kosten: Eventueel materiaal kosten voor een kaart, stiften, papier e.d. Het is mogelijk om een verkeersleerkracht in te schakelen voor €174,- per groep.

Benodigde inzet: School kan project zelf inplannen, eventueel contact opnemen met gemeente, vakgroep Verkeer voor het maken van een afspraak om de uitkomsten te bespreken

9. Smartphone gebruik op de fiets

Veilig Verkeer Nederland werkt aan nieuw lesmateriaal voor groep 7 en 8 dat inhaakt op de gevaren van smartphonegebruik tijdens het fietsen. Tijdens een pilot in drie regio's worden momenteel de eerste ervaringen opgedaan. VVN speelt hiermee in op het groeiende probleem van smartphones in het verkeer. De leerlingen leren in een interactieve verkeersles waarom het belangrijk is om in het verkeer je aandacht op de weg te houden en welke risico's er zijn als je afgeleid bent door je smartphone tijdens het fietsen.

Hoe deze les wordt aangeboden is nu nog niet bekend, maar gezien de landelijke trend dat smartphones steeds vaker leiden tot ongevallen vinden wij het wel belangrijk deze lesmethode alvast onder de aandacht te brengen. Meer informatie is te verkrijgen bij VVN.

10. Fietscontrole

Naast veilig fietsen is ook een veilige fiets erg belangrijk. Een fietscontrole is daarom erg nuttig. Hierbij kan gekeken worden naar een juiste verlichting, remmen, reflectie e.d.. Een fietscontrole kan bijvoorbeeld gelijktijdig plaatsvinden met een fietsexamen of verlichtingsactie. Dit kan de school zelf doen, maar soms zijn er ook fietsenmakers die deze actie willen ondersteunen. Ook kan de hulp van ouders handig zijn.

Inzet school: 1 dagdeel

Kosten: Geen, tenzij school zelf materialen wil gebruiken voor reparatie

Benodigde inzet: School kan zelf de controle inplannen en eventueel een fietsenmaker benaderen

11. Verkeerstainer

Zie informatie bij groep 3 t/m 6

5 Overzicht van minder laagdrempelige projecten

Natuurlijk is er een veel groter aanbod aan verkeersveiligheidsprojecten, voor de meeste projecten wordt echter een forse investering van tijd en/of geld van de school verwacht. Als dit voor een school tot de mogelijkheden behoort dan zijn deze projecten zeker waardevol. In dit hoofdstuk wordt een opsomming gegeven van verschillende andere verkeersveiligheidsprojecten, zonder volledig te willen zijn. Waar mogelijk is informatie opgenomen over de aanbieder en de kosten.

- School op Seef

School op seef is een programma waarin de gemeente, school, ouders en kinderen samenwerken, om te komen tot een verkeersveilige omgeving. Het programma heeft zeven doelstellingen die door bovenstaande partijen kunnen worden bewerkstelligd.

Verkeerskunsten maakt deel uit van School op Seef. De kosten zijn €130,- per handleiding, vier verschillende handleidingen. School op Seef voorziet met Verkeerskunsten in een complete doorgaande leerlijn voor de praktische verkeerslessen voor groep 1 tot en met 8 en maakt het mogelijk, dat leerkrachten samen met enkele hulpouders - en eventueel na de instructie door een verkeersleerkracht - dit belangrijke onderdeel van verkeerseducatie uitvoeren. De cursus bestaat uit een lessenmap, materialenset en filmpjes.

Binnen School op Seef kunnen basisscholen het Verkeersveiligheidslabel behalen. Het verkeersveiligheidslabel is een label dat aangeeft dat de school zich inzet voor verkeerseducatie en verkeersveiligheid rondom de school. Dit blijkt uit o.a.

- Coördinator verkeersveiligheidszaken
- Handelingsgerichte verkeersmethode voor alle leerjaren
- Praktische verkeersactiviteiten in alle groepen
- Aandacht voor verkeersveilige schoolomgeving en school-thuisroute
- Ouderbetrokkenheid bij verkeerseducatie

- Educatieve wandelroute

Iedere school heeft wel een lastige verkeerssituatie in de omgeving. Daarnaast krijgen leerlingen tijdens hun reis naar en van school regelmatig te maken met druk verkeer. Hierdoor kunnen ze moeite hebben met het praktisch toepassen van de aangeboden (theoretische) verkeerslessen. Met een educatieve wandeling is het mogelijk om de leerlingen veiliger door het dagelijks verkeer heen te leiden. In overleg met de leerkracht stelt een verkeersleerkracht (eventueel met de uitkomsten van het project schoolroute) een overzicht op, gemaakt van de verkeerssituaties rondom de school die in de wandelroute opgenomen dienen te worden. De verkeersleerkracht verwerkt deze punten in een wandelroute in de omgeving van de school. Afhankelijk van de leeftijd wordt de aard van de problematiek behandeld. Denk aan een verkeersbordenjacht, gerichte oversteekopdrachten of een verkeersspeurtocht.

Een op maat gemaakte educatieve wandelroute kost €475,- per stuk en is meerdere jaren en door meerdere groepen te gebruiken. Ondersteuning van de uitvoering is ook mogelijk voor €47,50 per groep. Bij de gemeente zijn de contactgegevens bekend van de verkeersleerkracht die dit aanbiedt.

- Educatieve fietsroute

De educatieve fietsroute sluit aan bij bovenstaande educatieve wandelroute. Kinderen doen op de fiets steeds meer minder ervaring op en zijn daardoor minder vaardig in het verkeer. Excursies op de fiets kunnen hierdoor een gevaarlijke onderneming worden of zelfs helemaal

vermeden worden. Om kinderen fietsvaardiger te maken en ze voor te bereiden op zelfstandige deelname aan het verkeer is het project educatieve fietsroute bedacht.

In overleg met de betrokken leerkracht wordt door een verkeersleerkracht leerzame fietsroute uitgestippeld. De verkeersleerkracht werkt deze route uit tot een werkboekje of digitale presentatie voor een eerste voorbereiding in de klas. Na de voorverkenning in de klas gaan de leerlingen in kleine groepjes onder begeleiding van ouders de route fietsen. De educatieve fietsroute is bedoeld voor groep 5/6 en is meerdere malen te gebruiken en kost €499,- per stuk. Eventuele extra ondersteuning door een verkeersleerkracht is mogelijk voor €57,50 per groep. Bij de gemeente zijn de contactgegevens bekend van de verkeersleerkracht die dit aanbiedt. Dit project is eventueel ook te combineren met een fietscontrole actie.

- Verkeerslessen op het plein

Om de theoretische verkeerslessen te ondersteunen kunnen praktische verkeerslessen worden gegeven door een verkeersleerkracht. Dit is bijvoorbeeld te combineren met het lenen van het schoolpleinpakket. Voor iedere groep kan de verkeersleerkracht een passend lesaanbod maken waarbij het verkeersinzicht wordt geoefend.

De prijs van de verkeerslessen op het plein is afhankelijk van het aantal deelnemende groepen. Als richtprijs kan uitgegaan worden van €51,50 per uur. Per groep wordt dan een les van 40 minuten aangeboden. Bij de gemeente zijn de contactgegevens bekend van de verkeersleerkracht die dit aanbiedt. Deze verkeersleerkracht kan een vrijblijvende gespecificeerde offerte toesturen.

- Groene voetstappen

Via de website groenevoetstappen.nl wordt vanuit klimaattoegankelijkheid ingegaan op verkeer. Op de website zijn verschillende handleidingen, lessuggesties, posters en dergelijke te vinden, deze zijn kosteloos te downloaden.

- Let's Go

Let's go is een verkeersmethode voor groep 1 t/m 8. De methode richt zich op het aanleren van veilig verkeersgedrag. Dit wordt o.a. mogelijk gemaakt door middel van animaties, video's, Google Streetview en de Situatiebouwer. De Situatiebouwer geeft de mogelijkheid om situaties na te reconstrueren. De cursus wordt gegeven door middel van een digibord. De kosten bedragen ongeveer €1,54 en €4,05 per leerling per jaar. Plus de pakketkosten van tussen de €63,00 en €96,50.

- Verkeerssling

Het voornaamste doel van de Verkeerssling is het aantal autobewegingen in de schoolomgeving te verminderen door in te spelen op het haal- en brenggedrag van ouders.

Met de Verkeerssling worden de ouders bewust gemaakt dat ze voor het schoolverkeer een andere vervoerswijze kunnen kiezen. De Verkeerssling vermindert het aantal autoverplaatsingen van en naar school en levert daarmee een belangrijke bijdrage aan de verbetering van de verkeersveiligheid en het verminderen van de CO₂ uitstoot. Veel kinderen gaan lopend of fietsend naar school. Dit is niet alleen veilig en gezond, maar ook goed voor het milieu.

Het spel wordt een hele lesweek gespeeld en wordt ondersteund met een draaiboek, lesmateriaal en de website. Op elke school kan men zo op eigen wijze een themaweek verkeer vormgeven. De kinderen moeten gedurende de week zoveel mogelijk lopend, fietsend, carpoolen of met het openbaar vervoer naar school komen. Met deze verkeersveilige en milieuvriendelijke verplaatsingen verdienen de kinderen stickers en deze worden verzameld op het grote spandoek van de Verkeerssling. Als de kinderen aan het einde van de week voldoende stickers hebben verzameld, krijgen zij van de school een beloning.

De Verkeerssling is een goed middel om kinderen te enthousiast te maken en te motiveren om lopend of fietsend naar school te gaan. Positieve emoties bij de kinderen worden door vertaald naar positief gedrag bij de ouders. Het spelen van de Verkeerssling zorgt gedurende de themawEEK tot een zichtbaar resultaat doordat er minder auto's in de schoolomgeving parkeren/rijden. De verkeerssling levert niet alleen een bijdrage aan een betere verkeersveiligheid, maar ook aan een schoner milieu en aan de gezondheid.

De leerkrachten dienen minimaal een week van tevoren een voormeting te houden onder alle groepen. De voormeting dient op elke dag te worden uitgevoerd. Om na te gaan of er een blijvend positief effect is, vindt circa vier à vijf weken na de themawEEK op dezelfde wijze een nameting plaats.

- ANWB Streetwise

Voor de ANWB is het belangrijk dat iedereen, ook kinderen zich veilig in het verkeer kunnen begeven. Daarom heeft de ANWB in 2006 het praktische lesprogramma ANWB Streetwise ontwikkeld voor het basisonderwijs. ANWB Streetwise is opgebouwd uit zes modules passend bij de leeftijd en ontwikkelfase van de leerlingen. Professionele instructeurs komen een ochtend naar de school en geven verkeerstrainingen op maat. Met speciaal ontwikkelde lesmaterialen zoals elektro- en rijlesauto's, zebrapaden, verkeerslichten, opblaasbare auto's en een fietsparcours wordt de praktijk zo veel mogelijk nagebootst.

De kosten bedragen €885,- voor het standaard ochtendprogramma. Bij inzet van een extra middagsessie voor de groepen 3 t/m 8 komt er een bijdrage van € 270,- voor één onderdeel, €335,- voor twee onderdelen en €442,50 voor drie onderdelen bij. In het standaard programma wordt het onderdeel Toet toet door de eigen leerkracht gegeven. Het is mogelijk Toet toet door een instructeur uit te laten voeren (kosten €235,- voor een ochtend en €323,- voor een ochtend en middag).

- VVN Online verkeersquiz

De VVN Online Verkeersquiz (groep 7/8) bestaat uit een online quiz die binnen de eigen klas gespeeld kan worden. Door na de beantwoording van de vragen het juiste antwoord met de leerlingen interactief te bespreken worden de leerlingen zich bewust van hun eigen gedrag, de risico's in het verkeer en wordt de kennis van verkeersregels en borden herhaald.

De leerlingen worden gestimuleerd om actief na te denken over verkeersregels en veiligheid in het verkeer door de vragen in de quiz. Door te praten met elkaar over het juiste antwoord worden ze gestimuleerd om te discussiëren over verkeersrisico's en het eigen gedrag in het verkeer. Op deze manier maken leerlingen op een interactieve manier kennis met het thema verkeersveiligheid, verkeersregels en worden zij bewust gemaakt van hun eigen verkeersgedrag.

De online verkeersquiz kan gespeeld worden binnen 45 tot 60 minuten in de eigen klas. Er is een internetverbinding nodig, evenals een digibord. Scholen die zich aangemeld hebben voor de online quiz, ontvangen digitaal een handleiding én een inlogcode om de quiz te kunnen spelen. Aan de VVN Online verkeersquiz zijn geen kosten verbonden.

- Knalrood

Luisteris is een programma waarbij door middel van perspectiefwisselingen en op basis van eigen ervaringen geprobeerd wordt jongeren bewust te laten worden van de consequenties van hun (onbezonnen of agressief) handelen op/rond het spoor en in de trein, zowel voor zichzelf als voor anderen. Bij KnalRood komen met name thema's gerelateerd aan onbezonnen gedrag, zoals spelen langs het spoor, stenen naar de trein gooien, of voorwerpen op de rails leggen etc. aan de orde.

KnalRood duurt twee lesuren. Vanuit het begeleidingsteam Luisteris wordt gestimuleerd dat docenten voorafgaand aan de presentatie al aandacht aan het onderwerp geven in de klas en dat na afloop van deze projecten ook een natraject plaatsvindt in de klas. In de docentenlesbrief worden daartoe suggesties gedaan, bijv. voor opdrachten. Via de website www.luisteris.nl is het mogelijk om met een klas mee te doen met een prijsvraag.

- Onlineklas verkeer

Onlineklas-verkeer (groep 1 t/m 8) komt voort uit de lesmethode Afgesproken! Deze methode was ontwikkeld door uitgeverij Den Boer. En is volledig digitaal.

Denk hierbij aan: lessen ondersteund door foto's, video's en animaties.

De kosten zijn € 77,25 per groep.

- OV4U (Mobycon)

OV4U bevordert de zelfredzaamheid van kinderen in het openbaar vervoer. Zo maken ze kennis met diverse aspecten van het openbaar vervoer zoals dienstregelingen, ov-chipkaart of ander vervoerbewijs en hoe het ov-bedrijf werkt. Dit stelt leerlingen in staat om zelfstandig een reis te plannen en te maken. De kinderen leren de kenmerken van verschillende vervoerwijzen. Ze zijn zich bewust van de mogelijkheden (en onmogelijkheden) van het reizen per fiets, te voet, de auto of het openbaar vervoer en kunnen zo een afgewogen beslissing maken over hun eigen mobiliteit. Daarnaast kunnen ze deze kennis overdragen, waardoor ze bijvoorbeeld hun ouders beïnvloeden om vaker voor (verkeersveilige) alternatieven te kiezen.

Naast het leren is OV4U uiteraard ook gericht op het verbeteren van het imago van het openbaar vervoer. De kosten bedragen €300,-

- Leer in het verkeer (Tjinco)

Leer in het Verkeer is een verkeerseducatief programma voor kinderen van 1 tot en met 6 jaar, gebaseerd op Dick Bruna-illustraties. Het programma is een combinatie van lesmaterialen voor in de klas, thuis, op het schoolplein en in de schoolomgeving. De kosten bedragen circa €400,-.

- Fietsseef (Educom)

Het is een project ter verbetering van de motorische vaardigheden en niet ter verbetering van de verkeerskennis. Fietsseef is ontwikkeld door Educom Consultancy en bevat voor alle groepen uitgewerkte fietsvaardigheidsoefeningen. Dit is mogelijkwerwijs een aanvulling op het fietsparcours. De kosten bedragen circa €95,- per handleiding.

6 Ouderbetrokkenheid

Ouderbetrokkenheid is van cruciaal belang als het gaat om verkeersveiligheid bij scholen.

Niet alleen hebben ouders een verantwoordelijkheid met het halen en brengen van kinderen, ook de vervoerswijze is van invloed op de verkeersveiligheid. Als veel ouders met de auto, hun kind(eren) brengen/halen naar/van school kan er verkeersonveiligheid ontstaan. Helemaal als ouders hierin het verkeerde voorbeeld geven, door o.a. trottoir parkeren, tegen de rij inrichting inrijden en dubbel parkeren. Indien ouders dergelijk gedrag vertonen is het vele malen lastiger om goed gedrag bij te brengen bij hun kinderen. Kinderen gaan namelijk denken dat het gedrag van hun ouders de norm is. Daarna is het vele malen lastiger om de goede norm aan te leren.

Het is tevens van belang dat ouders hun kinderen moeilijkere verkeerssituatie bijbrengen, zoals hoe moet je veilig oversteken en wat zijn de gevaren in het verkeer.

Gesteld kan worden dat ouderbetrokkenheid in wezen twee betekenissen heeft. Deze zijn als volgt;

- Betrokkenheid bij de school en inzet voor desbetreffende school. Als bijvoorbeeld verkeersbrigadier/verkeersouder.
- Betrokkenheid bij verkeersveiligheid, eigen kinderen actief wijzen op de verkeersregels en hoe ze moeten worden toegepast, en daarbij ook zelf het juiste voorbeeld geven.

Het is belangrijk dat ouders op beide punten, zoveel mogelijk initiatief tonen. De school kan ouders daarbij helpen door een actief beleid te voeren. Met het aanbieden van cursussen voor ouders, die bijvoorbeeld verkeersouder voor de school willen worden. Het is mogelijk om in overleg met de gemeente, te kijken naar wat de eventuele mogelijkheden zijn.

Daarnaast is het wenselijk dat ouders ook inzicht krijgen in het feit dat verkeersveiligheid ook wordt verbeterd indien ze lopend of fietsend, naar school gaan. Het is van belang dat wordt benadrukt dat de keuze van ouders in grote mate bepalend is voor de verkeersveiligheid.

7 Conclusie en aanbeveling

Elke van de genoemde projecten heeft positieve invloeden op de verkeersveiligheid rondom de school. Het is niet mogelijk om objectief de eindresultaten per project vast te stellen. Dit heeft te maken met het ontbreken van objectief toezicht, op de verkeersprojecten. Wel is mogelijk om te stellen dat de projecten een positieve invloed hebben op de verkeersveiligheid. Het is echter niet vast te stellen hoe lang het positieve effect aanhoudt. Het is wenselijk om de verkeersprojecten periodiek te laten plaatsvinden. Om het positieve effect zo groot mogelijk te laten zijn.

Daarnaast is het aan te bevelen om in te zetten op zowel verkeersveilig gedrag bij leerlingen alsmede gedragsverandering bij ouders, om meer lopend/fietsend naar school te komen in plaats van met de auto. Daarbij is het belangrijk om de zogenoemde negatieve spiraal te doorbreken. Die bestaat uit het verkeersonveilig voelen van zowel kinderen alsmede ouders, omdat ouders hun kinderen met de auto naar school brengen, en daardoor gaan andere ouders ook hun kinderen met de auto naar school brengen. Dit is een negatief effect, omdat door bovengenoemd gedrag de verkeersonveiligheid wordt vergroot.

Om bovenstaande te doorbreken is het gewenst om actief in te zetten op verkeerseducatie. Wij hopen dat de catalogus die nu voor u ligt, een impuls teweeg brengt om in te zetten op verkeersveiligheid. Voor vragen kunt u contact opnemen met de gemeente Lansingerland, team Verkeer.

